

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล

4.1 ผลการทบทวนผลการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเยาวชนในระยะที่ผ่านมา

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 สำนักวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ได้ดำเนินการศึกษากระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนในชุมชนกะเหรี่ยงและม้ง โดยการออกแบบและจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมร่วมกับกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยงและม้ง รวมทั้งทดสอบกระบวนการพัฒนาโดยการฝึกอบรมในขณะปฏิบัติงาน (on the job training) เกี่ยวกับหัวข้อที่กลุ่มเยาวชนคัดเลือกและมีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาชุมชน เยาวชนที่สนใจเข้าร่วมโครงการ ประกอบด้วย

1. บ้านวะโดโกร โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่สอง ตำบลแม่สอง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก
2. บ้านขุนตื้นน้อย (ห้วยมบ้านขุนตื้นน้อยและห้วยมบ้านปิพอ) โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงเพื่อแก้ไขปัญหาพื้นที่ปลูกฝิ่นอย่างยั่งยืนขุนตื้นน้อย ตำบลแม่ตั้น อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่
3. บ้านห้วยฮ่อม ตำบลบ้านเวียง อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ พื้นที่เยี่ยมเยียนโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงน้ำแข่วง

หัวข้อการเรียนรู้ที่กลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการทั้ง 3 ชุมชน ต้องการได้รับการพัฒนา ประกอบด้วย

1. หัวข้อการเรียนรู้ที่ต้องการพัฒนาของเยาวชนบ้านขุนตื้นน้อย-บ้านปิพอ
 - 1.1 การใช้งานและการบำรุงรักษาระบบผลิตไฟฟ้าพลังน้ำและระบบผลิตไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์
 - 1.2 การบำรุงรักษาและการซ่อมแซมระบบไฟฟ้าแสงสว่างภายในอาคาร
 - 1.3 การบำรุงรักษาและการซ่อมแซมรถจักรยานยนต์และเครื่องสี่ล้อ
2. หัวข้อการเรียนรู้ที่ต้องการพัฒนาของเยาวชนบ้านวะโดโกร
 - 2.1 การใช้งานและการบำรุงรักษาระบบผลิตไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์ (โซลาร์โฮม)
 - 2.2 การบำรุงรักษาและการซ่อมแซมระบบไฟฟ้าแสงสว่างภายในอาคาร
 - 2.3 การบำรุงรักษาและการซ่อมแซมรถจักรยานยนต์

3. หัวข้อการเรียนรู้ที่ต้องการพัฒนาของเยาวชนบ้านห้วยอ่อม

3.1 การเพาะเห็ด

3.2 การเลี้ยงกบ

ซึ่งในขั้นตอนของการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับเยาวชนทั้ง 3 ชุมชน ประกอบด้วย

1. คัดเลือกเยาวชน

ในขั้นตอนการคัดเลือกเยาวชนนั้น ทางคณะผู้วิจัย เยาวชน และผู้นำชุมชน ได้ประชุมร่วมกัน เพื่อคัดเลือกเยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนา โดยต้องเป็นการสมัครใจของเยาวชนเอง

2. คัดเลือกหัวข้อการเรียนรู้

เมื่อได้กลุ่มเยาวชนที่สนใจจะเข้ารับการพัฒนาแล้ว ทางคณะผู้วิจัยได้ประชุมกลุ่มย่อย ร่วมกับกลุ่มเยาวชน เปิดโอกาสให้เยาวชนได้อภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวข้อการเรียนรู้ที่เยาวชนสนใจ โดยที่หัวข้อการเรียนรู้จะต้องสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาของชุมชน เพื่อให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกหัวข้อการเรียนรู้ที่ตนเองสนใจจริงๆ

3. กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละหัวข้อการเรียนรู้จะต้องชัดเจนและสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการที่จะพัฒนาตนเองของกลุ่มเยาวชนในแต่ละหัวข้อการเรียนรู้ เพื่อให้กลุ่มเยาวชนจะได้ทราบล่วงหน้าว่าจะได้รับการพัฒนาอะไรบ้างหลังจากจบการฝึกอบรมในแต่ละหัวข้อการเรียนรู้

4. กำหนดรายละเอียดเนื้อหาการเรียนรู้

การกำหนดรายละเอียดเนื้อหาการเรียนรู้นั้นจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และกลุ่มเยาวชนจะต้องมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรายละเอียดเนื้อหาการเรียนรู้ ซึ่งเนื้อหาจะต้องเหมาะสมกับกลุ่มเยาวชนและตรงตามความต้องการของกลุ่มเยาวชน ซึ่งกลุ่มเยาวชนจะต้องเป็นผู้กำหนดว่าอยากได้รับการพัฒนาในหัวข้อย่อยอะไรบ้าง โดยเนื้อหาการเรียนรู้จะต้องครอบคลุมการพัฒนาทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติต่อตนเองและชุมชน

5. กำหนดรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้

รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้จะต้องเป็นรูปแบบที่กลุ่มเยาวชนมีส่วนร่วมให้ได้มากที่สุด โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะเป็นแบบการบรรยายประกอบการสาธิตปฏิบัติงานจริงให้กลุ่มเยาวชนเข้าใจง่ายและเห็นภาพความเป็นจริง และเน้นให้กลุ่มเยาวชนได้ลงมือปฏิบัติจริงในแต่ละหัวข้อการเรียนรู้

6. ประเมินผลก่อนการเรียนรู้

ใช้แบบทดสอบ การสัมภาษณ์ หรืออาจจะให้เยาวชนได้ทดลองปฏิบัติงานจริงในบางหัวข้อย่อยที่เป็นพื้นฐาน

7. ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้

ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละหัวข้อการเรียนรู้ ตามรายละเอียดเนื้อหาและรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้กำหนดร่วมกับกลุ่มเยาวชน โดยขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้สามารถแบ่งออกเป็นขั้นตอนดังนี้

1) ขั้นนำ (orientation)

อธิบายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การฝึกอบรมและหัวข้อการฝึกอบรมให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับทราบ

2) ขั้นทบทวนความรู้เดิม (elicitation of the prior knowledge)

ร่วมพูดคุยและแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์กับผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหัวข้อที่จะทำการฝึกอบรม

3) ขั้นปรับเปลี่ยนความคิด (turning restructuring of ideas)

- บรรยายเกี่ยวกับรายละเอียดเนื้อหาการฝึกอบรมในแต่ละหัวข้อการฝึกอบรมให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับทราบ

- สาธิตการปฏิบัติงานจริงในแต่ละเนื้อหาการฝึกอบรมโดยใช้สื่อการสอนจริง

- เปิดโอกาสให้กลุ่มเยาวชนได้ซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับเนื้อหาที่บรรยายและขั้นตอนการสาธิตปฏิบัติงานจริง

4) ขั้นนำความคิดไปใช้ (application of Ideas)

- ให้กลุ่มเยาวชนได้ฝึกปฏิบัติงานจริงในแต่ละหัวข้อการฝึกอบรมตามที่วิทยากรได้สาธิตตามขั้นตอน

- จัดองสถานการณ์ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึกการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า

- ในระหว่างที่กลุ่มเยาวชนได้ฝึกปฏิบัติงานจริงนั้น จะต้องทำการประเมินกลุ่มเยาวชนเป็นรายบุคคลโดยใช้แบบบันทึกพฤติกรรมด้วยวิธีการสังเกต

5) ขั้นทบทวน (review)

- ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ทบทวนการปฏิบัติงานจริงอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความชำนาญ

- หลังจากจบการฝึกอบรมในแต่ละหัวข้อ ร่วมพูดคุยกับเยาวชนเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านมา เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่

- ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ใหม่ในประเด็นที่กลุ่มเยาวชนเสนอแนะ

8. ประเมินผลหลังการเรียนรู้

ใช้แบบทดสอบ แบบบันทึกพฤติกรรมด้วยวิธีการสังเกต และแบบสอบถามทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการประเมินจากการให้เยาวชนทดสอบปฏิบัติงานจริง

จากการที่คณะผู้วิจัยได้ทำการทบทวนผลการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเยาวชนในปี พ.ศ. 2558 ที่ผ่านมา โดยวิธีการสนทนากลุ่มร่วมกับกลุ่มเยาวชน การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก เช่น ผู้นำชุมชน สมาชิกในชุมชน เป็นต้น การสังเกตอย่างมีส่วนร่วมของคณะผู้วิจัยในระหว่างการเรียนรู้ และการวิเคราะห์แบบประเมินผลหลังการเรียนรู้ในปีที่ 1 ซึ่งสามารถสรุปประเด็นที่ได้จากการทบทวนผลการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเยาวชนดังต่อไปนี้

1. ผลการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเยาวชน

จากการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมของคณะผู้วิจัยในระหว่างการเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวมเยาวชนกะเหรี่ยง (บ้านขุนดินน้อย-บ้านปิพอ และบ้านวะโดโกร) และเยาวชนม้ง (บ้านห้วยฮ่อม) ให้ความสนใจและความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมใกล้เคียงกัน โดยเยาวชนที่ให้ความสนใจและความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบระหว่างเยาวชนกะเหรี่ยงและม้งทั้ง 3 ชุมชน คือ เยาวชนกะเหรี่ยง (บ้านวะโดโกร) ในส่วนของการวิเคราะห์แบบประเมินผลหลังการเรียนรู้ในปีที่ 1 ที่ผ่านมา พบว่า ในภาพรวมเยาวชนทั้ง 3 ชุมชน มีผลการประเมินหลังการจัดการเรียนรู้ดีขึ้นเมื่อเทียบกับผลการประเมินก่อนการจัดการเรียนรู้ นั้นแสดงให้เห็นว่าเยาวชนมีพัฒนาการและการเรียนรู้ที่ดี โดยเมื่อเปรียบเทียบทั้ง 3 ชุมชน พบว่า เยาวชนบ้านวะโดโกรมีคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดการเรียนรู้ในระดับสูงกว่าเยาวชนอีก 2 ชุมชน สาเหตุเนื่องจากเยาวชนของบ้านวะโดโกรบางส่วนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบำรุงรักษาและการซ่อมรถจักรยานยนต์เบื้องต้น ส่วนเยาวชนบ้านห้วยฮ่อมที่มีคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดการเรียนรู้ค่อนข้างน้อย เนื่องจากหัวข้อการอบรมเรื่องการเลี้ยงกบและการเพาะเห็ดยังเป็นเรื่องใหม่ที่เยาวชนยังไม่มีความรู้พื้นฐานมาก่อน แต่อย่างไรก็ตามถ้าพิจารณาในส่วนของพัฒนาการหลังการจัดการเรียนรู้ จะพบว่า เยาวชนทั้ง 3 ชุมชนมีระดับการพัฒนาที่เท่ากัน กล่าวคือ หลังการจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 ชุมชน มีคะแนนประเมินเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 1 ระดับ เท่ากัน ทั้ง 3 ชุมชน นั้นแสดงให้เห็นว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยใช้เทคนิคกระบวนการฝึกอบรมในขณะปฏิบัติงาน (on the job training) สามารถพัฒนาศักยภาพของกลุ่มเยาวชนในหัวข้อการเรียนรู้ที่เยาวชนสนใจได้จริง

2. ภาพรวมของการจัดกระบวนการเรียนรู้

จากการสนทนากลุ่มร่วมกับกลุ่มเยาวชน และการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง พบว่า ในภาพรวมกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยงและม้งมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนโดยใช้เทคนิคกระบวนการฝึกอบรมในขณะปฏิบัติงาน (on the job training) โดยกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยงและม้งเห็นด้วยอย่างยิ่งกับการฝึกอบรมในรูปแบบที่เน้นให้ผู้เข้าอบรมได้ฝึกปฏิบัติงานจริง และกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยงและม้งยังเห็นด้วยกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและออกแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ในทุกขั้นตอน แต่เยาวชนยังไม่ค่อยกล้าแสดงความคิดเห็นเท่าที่ควร เมื่อสอบถามถึงประเด็นการคัดเลือกหัวข้อการเรียนรู้ พบว่า เยาวชนม้งค่อนข้างมีความสนใจในหัวข้อการเรียนรู้ที่หลากหลาย จะเห็นได้จากการสนทนากลุ่มร่วมกับกลุ่มเยาวชน เยาวชนม้งจะเสนอหัวข้อการเรียนรู้ที่หลากหลาย แต่ทุกหัวข้อการเรียนรู้จะเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพที่สามารถนำเอาความรู้และทักษะที่ได้จากการฝึกอบรมไปต่อยอดเพื่อเป็นอาชีพเสริมและสร้างรายได้ให้ครัวเรือน ส่วนเยาวชนกะเหรี่ยงให้ความสนใจหัวข้อการเรียนรู้สาขารูปโภคขั้นพื้นฐานในชุมชน และเมื่อสอบถามถึงข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดกระบวนการเรียนรู้ในปีถัดไป สามารถสรุปประเด็นข้อเสนอแนะ คือ ให้คณะผู้วิจัยประชาสัมพันธ์และร่วมพูดคุยกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ชี้แจงรายละเอียดและกำหนดการฝึกอบรมให้ชัดเจน และให้มีกิจกรรมการศึกษาดูงานที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการเรียนรู้ที่เยาวชนต้องการพัฒนาในระหว่างการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเปิดโลกทัศน์ของเยาวชน

4.2 ผลการคัดเลือกเยาวชน

การสำรวจข้อมูลของเยาวชนในแต่ละพื้นที่ กระทำโดยสำรวจข้อมูลของเยาวชนเพศชายและเพศหญิงอายุระหว่าง 14-28 ปี ที่อาศัยอยู่จริงในชุมชน หลังจากนั้นก็ทำการคัดเลือกเยาวชนที่อาศัยอยู่จริงในชุมชนและมีความสนใจเข้ารับการพัฒนา ซึ่งสรุปข้อมูลได้ ดังต่อไปนี้

4.2.1 ผลการสำรวจข้อมูลเยาวชน

ตารางที่ 4.1 จำนวนเยาวชนอายุระหว่าง 14-28 ปี ที่อาศัยอยู่จริงในชุมชน

ชุมชน	จำนวนเยาวชน (คน)		
	ชาย	หญิง	รวม
บ้านขุนตั้นน้อย-บ้านปิพอ	23	18	41
บ้านวะโคโกร	22	21	43
บ้านห้วยฮ่อม	51	67	118

4.2.2 ผลการคัดเลือกเยาวชนที่มีความสนใจเข้ารับการพัฒนา

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลเยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนาก่อนขึ้นต้นน้อย-บ้านโป่ง

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	อายุ (ปี)	เพศ
1	นายอาทิตย์ กิตติเดชาลิส	20	ชาย
2	นายสาธิต เค่นเคื่อน	24	ชาย
3	นายน้อยพอ รัตน์บุรีพนาคอน	18	ชาย
4	นายสมศักดิ์ ด้านภัยพาล	27	ชาย
5	นายดีลล ชะรอย	18	ชาย
6	นายเนนุ เป้ระพอ	20	ชาย
7	นายพัคจอ พอน่อ	19	ชาย
8	นายสิทธิชัย วาโพ	17	ชาย
9	นายอดิษฐ์ มะฮือ	15	ชาย
10	นายวิศิษฐ์ ยศย์อกริราม	22	ชาย
11	นายสุคำ โคะเจ	21	ชาย
12	นายปิยวัฒน์ ท่ออิ	20	ชาย
13	นายชู่จะ สุพอ	19	ชาย

จากข้อมูลเยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนาก่อนขึ้นต้นน้อย-บ้านโป่ง ดังตารางที่ 4.2 พบว่า เยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนามีจำนวนทั้งหมด 13 คน คิดเป็นร้อยละ 31.7 เมื่อเทียบกับจำนวนเยาวชนที่อาศัยอยู่จริงในชุมชน โดยเยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนาดังกล่าวทั้งหมดเป็นเพศชาย

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลเยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนاب้านวะโคโกร

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	อายุ (ปี)	เพศ
1	นายบุญธรรม ไพรพันเพชร	19	ชาย
2	นายพรชัย ไพรพันนา	17	ชาย
3	นายสมวงศ์ วงศ์ภูมิศิริ	21	ชาย
4	นายวีรากร สุขใจในนา	28	ชาย
5	นายสุคำ วงศ์ภูมิศิริ	17	ชาย
6	นายเสรี เวียงพันศักดิ์	23	ชาย
7	นายনীติ เอื้ออารีไมตรีนา	26	ชาย
8	นายเกล่อทุ นภาพระดับใจ	28	ชาย
9	นายสมพร วงศ์ภูมิศิริ	20	ชาย
10	นายส่อแฮ สุริยะวัน	25	ชาย
11	นายค้อทุ วงศ์ภูมิศิริ	28	ชาย
12	นายสมยศ ไพรพันเพชร	15	ชาย
13	นายชนะชัย วนาเฉลิมธรรม	16	ชาย

จากข้อมูลเยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนاب้านวะโคโกร ดังตารางที่ 4.3 พบว่า เยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนามีจำนวนทั้งหมด 13 คน คิดเป็นร้อยละ 30.2 เมื่อเทียบกับจำนวนเยาวชนที่อาศัยอยู่จริงในชุมชน โดยเยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนทั้งหมดเป็นเพศชาย

ตารางที่ 4.4 ข้อมูลเยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนาก้าวข้าม

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	อายุ (ปี)	เพศ
1	นายชัยดี แสนว่าง	17	ชาย
2	นายสุรณ แสนว่าง	22	ชาย
3	นางสาวกัญญารัตน์ แสนว่าง	20	หญิง
4	นางสาวสุกฤดา แซ่ว่าง	16	หญิง
5	นายชัยยศ แซ่ว่าง	18	ชาย
6	นายชัยศิริ แซ่จ้าง	26	ชาย
7	นายอดิศักดิ์ แสนกือ	18	ชาย
8	นายสุวรรณ กุลพรศิริปรีชา	28	ชาย
9	นายปรีชา แสนกือ	28	ชาย
10	นายบุญมี แสนกือ	27	ชาย
11	นายยุรนนท์ แสนกือ	25	ชาย
12	นายสุรชาติ แสนกือ	28	ชาย
13	นายวิษณุ แสนกือ	25	ชาย

จากข้อมูลเยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนาก้าวข้าม ดังตารางที่ 4.4 พบว่า เยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนาก้าวข้าม มีจำนวนทั้งหมด 13 คน คิดเป็นร้อยละ 11.0 เมื่อเทียบกับจำนวนเยาวชนที่อาศัยอยู่จริงในชุมชน โดยเยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนาก้าวข้ามแบ่งเป็นเพศชายร้อยละ 76.9 และเพศหญิงร้อยละ 23.1

4.3 ผลการปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับเยาวชนและผู้นำในชุมชน

จากการที่คณะผู้วิจัยได้ทำการทบทวนกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในปี พ.ศ. 2558 ที่ผ่านมา ร่วมกับเยาวชนและผู้นำชุมชนในแต่ละชุมชน แสดงดังภาพที่ 4.1 – 4.3 โดยได้ทบทวนกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ซึ่งประกอบด้วย 1) ขั้นตอนการคัดเลือกเยาวชน 2) ขั้นตอนการคัดเลือกหัวข้อการเรียนรู้ 3) ขั้นตอนการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ 4) ขั้นตอนการกำหนดรายละเอียดเนื้อหาการเรียนรู้ 5) ขั้นตอนการกำหนดรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ 6) ขั้นตอนการประเมินผลก่อนการเรียนรู้ 7) ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ และ 8) ขั้นตอนการประเมินผลหลังการเรียนรู้

ภาพที่ 4.1 การทบทวนกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม บ้านขุนตั้นน้อย-บ้านปิพอ

ภาพที่ 4.2 การทบทวนกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม บ้านวะโคโกร

ภาพที่ 4.3 การทบทวนกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม บ้านห้วยฮ่อม

จากผลการทบทวนกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในปี พ.ศ. 2558 ที่ผ่านมา ร่วมกับ
 ชาวชนและผู้นำในชุมชน ทั้งบ้านขุนตั้นน้อย-บ้านปิพอ บ้านวะโคโกร และบ้านห้วยฮ่อม
 ได้ข้อสรุปในประเด็นที่ควรปรับปรุง ดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการประเมินผลก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรปรับปรุงวิธีการประเมินผล โดยลดการใช้แบบทดสอบปรนัย เนื่องจากเยาวชนบางส่วนมีปัญหาด้านการอ่านและการเขียน แต่ให้เพิ่มการทดสอบโดยการสัมภาษณ์หรือการให้เยาวชนปฏิบัติงานจริง
2. ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ควรให้มีกิจกรรมการเรียนรู้นอกสถานที่ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการเรียนรู้ที่เยาวชนต้องการพัฒนาเพื่อเปิดโลกทัศน์ของเยาวชน

4.4 ผลการคัดเลือกหัวข้อและวิธีการเรียนรู้ร่วมกับเยาวชน

ภาพที่ 4.4 การคัดเลือกหัวข้อและวิธีการเรียนรู้ร่วมกับเยาวชน บ้านขุนดินน้อย-บ้านปีพอ

ภาพที่ 4.5 การคัดเลือกหัวข้อและวิธีการเรียนรู้ร่วมกับเยาวชน บ้านวะโดโกร

ภาพที่ 4.6 การคัดเลือกหัวข้อและวิธีการเรียนรู้ร่วมกับเยาวชน บ้านห้วยอ่อม

จากการประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับเยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนา แสดงดังภาพที่ 4.4 – 4.6 โดยเปิดโอกาสให้เยาวชนได้อภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวข้อการเรียนรู้ที่เยาวชนแต่ละคนสนใจ และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาของชุมชนแต่ละชุมชน สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

4.4.1 หัวข้อการเรียนรู้ที่ต้องการพัฒนาของเยาวชนบ้านขุนตื้นน้อย-บ้านปิพอ

- 1) การพัฒนาระบบสำรองของระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังน้ำในชุมชน
- 2) การติดตั้ง และการใช้งานระบบขยายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ภายในชุมชน

4.4.2 หัวข้อการเรียนรู้ที่ต้องการพัฒนาของเยาวชนบ้านวะโคโกร

- 1) การบำรุงรักษาและการซ่อมแซมระบบผลิตไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์ (โซลาร์โฮม) โดยเน้นการซ่อมแซมระบบผลิตไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์ (โซลาร์โฮม) และระบบไฟฟ้าแสงสว่างขั้นพื้นฐาน
- 2) การบำรุงรักษาและการซ่อมแซมรถจักรยานยนต์ โดยเน้นระบบไฟฟ้าและเครื่องยนต์

4.4.3 หัวข้อการเรียนรู้ที่ต้องการพัฒนาของเยาวชนบ้านห้วยฮ่อม

- 1) การเลี้ยงและการเพาะพันธุ์กบ
- 2) การปลูกมะม่วง

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะเป็นแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) และการอบรมขณะปฏิบัติงานจริง (on the job training) โดยเน้นให้เยาวชนได้ฝึกปฏิบัติงานจริง และมีกิจกรรมการเรียนรู้นอกสถานที่ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการเรียนรู้ที่เยาวชนต้องการพัฒนาเพื่อเปิดโลกทัศน์ของเยาวชน

4.5 ผลการดำเนินการทดสอบกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

4.5.1 การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้บ้านขุนตื้นน้อย-บ้านปิพอ

1) วัตถุประสงค์การเรียนรู้

- 1.1) เพื่อให้เยาวชนสามารถติดตั้ง ใช้งาน และบำรุงรักษาระบบสำรองของระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังน้ำในชุมชนได้อย่างถูกต้อง
- 1.2) เพื่อให้เยาวชนสามารถติดตั้ง และใช้งานระบบขยายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ภายในชุมชนได้อย่างถูกต้อง
- 1.3) เพื่อให้เยาวชนได้ฝึกทักษะการปฏิบัติงานจริงและฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม

2) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1) วิทยากรอธิบายวัตถุประสงค์และหัวข้อการฝึกอบรมให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับทราบ ร่วมแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหัวข้อที่จะฝึกอบรม

2.2) วิทยากรอธิบายและสาธิตขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการติดตั้ง ใช้งาน และการบำรุงรักษาระบบสำรองของระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานในชุมชน การติดตั้งและการใช้งานระบบขยายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ภายในชุมชน

2.3) เปิดโอกาสให้เยาวชนได้ซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับเนื้อหาที่อธิบายและสาธิต

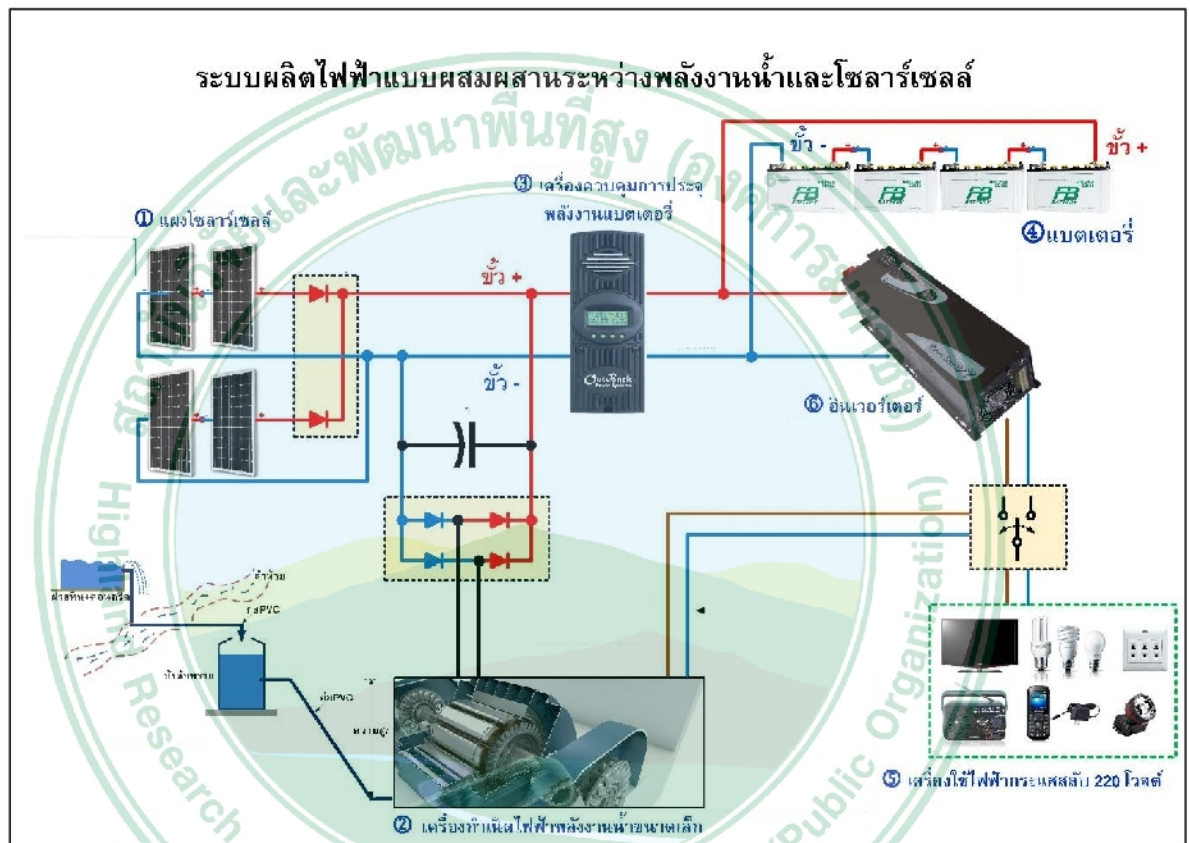
2.4) ให้นักกลุ่มเยาวชนได้ฝึกปฏิบัติงานจริงในแต่ละหัวข้อการฝึกอบรมตามที่วิทยากรได้สาธิตในแต่ละขั้นตอน จำลองสถานการณ์ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึกการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ทบทวนการปฏิบัติงานจริงอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดทักษะและความชำนาญ แสดงดังภาพที่ 4.7 และ 4.9

ภาพที่ 4.7 การฝึกปฏิบัติงานระบบสำรองไฟฟ้า บ้านขุนตั้นน้อย-บ้านปิพอ

จากภาพที่ 4.7 แสดงการฝึกอบรมเกี่ยวกับการติดตั้ง ใช้งาน และบำรุงรักษาระบบสำรองของระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานในชุมชนบ้านขุนตั้นน้อย ซึ่งในปัจจุบันชุมชนขุนตั้นน้อยใช้ไฟฟ้าจากเครื่องผลิตไฟฟ้าพลังงานขนาดเล็กของชุมชนเพียงอย่างเดียว ดังนั้นจะพบปัญหาในช่วงฤดูแล้งเนื่องจากปริมาณน้ำน้อยทำให้เครื่องผลิตไฟฟ้าพลังงานผลิตไฟฟ้าได้ลดลง ส่งผลทำให้ปริมาณไฟฟ้าที่ผลิตได้ไม่เพียงพอต่อการใช้งานภายในชุมชน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องติดตั้งระบบสำรอง

ไฟฟ้าเสริมเข้ากับระบบเดิม เพื่อให้ปริมาณไฟฟ้าเพียงพอต่อการใช้งานภายในชุมชนในช่วงฤดูแล้ง โดยระบบสำรองไฟฟ้าที่ทำการติดตั้งเสริมเข้ากับระบบเดิม คือ ระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ (โซลาร์เซลล์) โดยทำการติดตั้งจำนวน 1 จุด ณ โรงไฟฟ้าพลังน้ำพลังน้ำขนาดเล็กของชุมชนบ้านขุนตื้นน้อย ซึ่งหลักการทำงานของระบบสำรองของระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ที่ 4.8

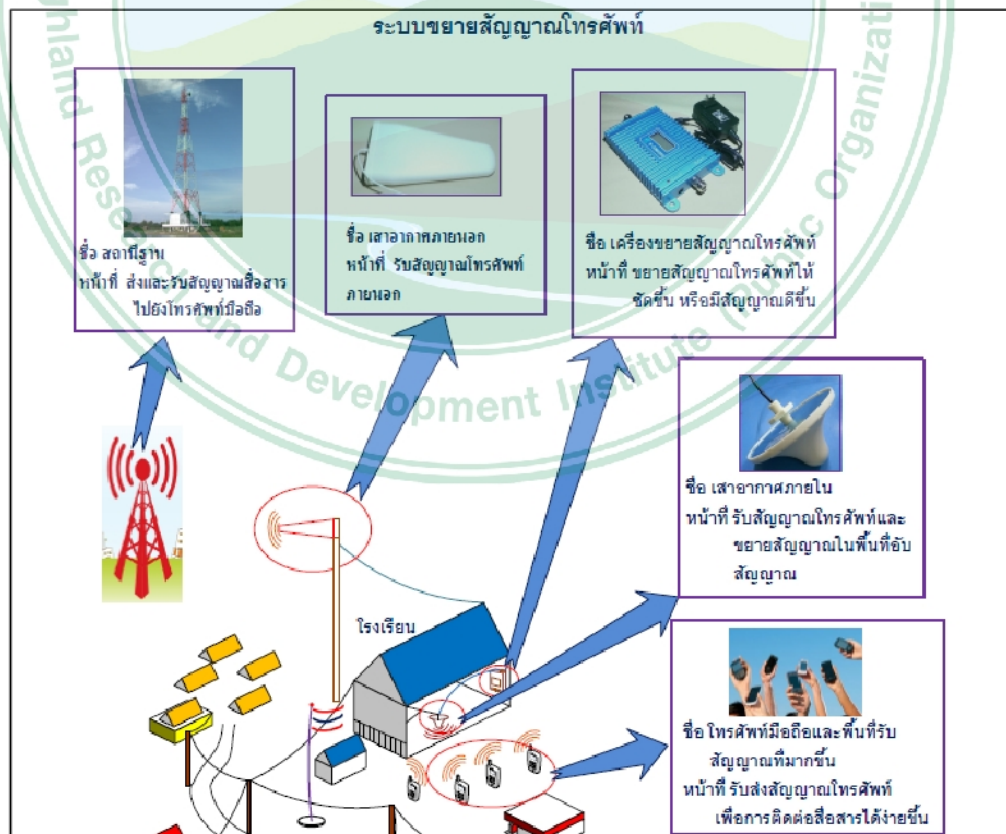

ภาพที่ 4.8 ระบบผลิตไฟฟ้าแบบผสมผสานระหว่างพลังงานน้ำและโซลาร์เซลล์

การทำงานของระบบผลิตไฟฟ้าในสภาวะปกติจะอาศัยการทำงานของเครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กในการผลิตไฟฟ้า โดยไฟฟ้าที่ผลิตได้จากเครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังน้ำจะถูกประจุเข้าไปเก็บในแบตเตอรี่ผ่านเครื่องควบคุมการประจุไฟฟ้า ส่วนไฟฟ้าที่จ่ายให้กับระบบสายส่งไฟฟ้าจะจ่ายออกจากแบตเตอรี่โดยผ่านการควบคุมของอินเวอร์เตอร์ แต่ในกรณีที่น้ำซึ่งเป็นต้นกำลังของเครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังน้ำมีปริมาณลดลง ระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์จะทำการประจุไฟฟ้าเข้าไปเก็บในแบตเตอรี่ เสริมกับการทำงานของเครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังน้ำ

ภาพที่ 4.9 การฝึกปฏิบัติงานระบบขยายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ บ้านขุนตั้นน้อย-บ้านปีโป

ภาพที่ 4.10 ระบบขยายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่

จากภาพที่ 4.9 แสดงการฝึกอบรมเกี่ยวกับการติดตั้งและการใช้งานระบบขยายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยทำการติดตั้งระบบขยายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ ณ บ้านขุนตั้นน้อย จำนวน 2 จุด คือ 1) บริเวณด้านหน้าโรงสีข้าวชุมชน 2) บริเวณสำนักงานโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงเพื่อแก้ไขปัญหาพื้นที่ปลูกฝิ่นอย่างยั่งยืน โดยสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่สามารถรับสัญญาณได้ คือ เครือข่าย AIS ซึ่งสามารถใช้ได้กับโทรศัพท์เคลื่อนที่ทั่วไป ซึ่งหลักการทำงานของระบบขยายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ แสดงดังภาพที่ 4.10 ซึ่งหลักการทำงานของระบบขยายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ คือ เสาอากาศภายนอก (Outside Antenna) ซึ่งติดตั้งอยู่บนเสาสูง จะทำหน้าที่รับสัญญาณโทรศัพท์ที่ถูกปล่อยมาจากสถานีฐานที่อยู่ห่างไกลออกไป เมื่อเสาอากาศภายนอกรับสัญญาณโทรศัพท์มาแล้วจะส่งต่อไปยังเครื่องขยายสัญญาณโทรศัพท์ (Repeater) เพื่อขยายสัญญาณโทรศัพท์ให้มีคุณภาพดีขึ้น หลังจากนั้นจะส่งไปยังเสาอากาศภายใน (Inside Antenna) เพื่อปล่อยสัญญาณโทรศัพท์ที่ถูกขยายสัญญาณแล้วไปยังโทรศัพท์เคลื่อนที่ทั่วไปที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกับอุปกรณ์เสาอากาศภายใน

4.5.2 การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้บ้านวะโคโกร

1) วัตถุประสงค์การเรียนรู้

1.1) เพื่อให้เยาวชนสามารถบำรุงรักษาและซ่อมแซมระบบผลิตไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์ (โซลาร์โฮม) และการบำรุงรักษาและการซ่อมแซมรถจักรยานยนต์ ได้อย่างถูกต้อง

1.2) เพื่อให้เยาวชนได้ฝึกทักษะการปฏิบัติงานจริงและฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม

2) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1) วิทยากรอธิบายวัตถุประสงค์และหัวข้อการฝึกอบรมให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับทราบ ร่วมแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหัวข้อที่จะฝึกอบรม

2.2) วิทยากรอธิบายและสาธิตขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบำรุงรักษาและการซ่อมแซมระบบผลิตไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์ (โซลาร์โฮม) การบำรุงรักษาและการซ่อมแซมรถจักรยานยนต์ โดยเน้นระบบไฟฟ้าและเครื่องยนต์

2.3) เปิดโอกาสให้เยาวชนได้ซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับเนื้อหาที่อธิบายและสาธิต

2.4) ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติงานจริงในแต่ละหัวข้อการฝึกอบรมตามที่วิทยากรได้สาธิตในแต่ละขั้นตอน จำลองสถานการณ์ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึกการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ทบทวนการปฏิบัติงานจริงอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดทักษะและความชำนาญ แสดงดังภาพที่ 4.11 และ 4.12

ภาพที่ 4.11 การฝึกปฏิบัติงานระบบผลิตไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์ (โซลาร์ โฮม) บ้านวะโดโกร

ภาพที่ 4.12 การฝึกปฏิบัติงานรถจักรยานยนต์ โดยเน้นระบบไฟฟ้าและเครื่องยนต์ บ้านวะโดโกร

จากการพิจารณาเยาวชนบ้านวะโดโกรที่ผ่านการฝึกอบรม พบว่า เยาวชนที่มีศักยภาพที่จะบำรุงรักษาและซ่อมแซมระบบผลิตไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์เบื้องต้นได้เอง มีจำนวน 2 คน ประกอบด้วย 1) นายวีรากร สุขใจโน และ 2) นายส่อแฮ สุริยะวัน ส่วนเยาวชนที่มีศักยภาพที่จะสามารถซ่อมรถจักรยานยนต์เบื้องต้นได้เอง มีจำนวน 2 คน ประกอบด้วย 1) นายเกล่อทูน ภาประดับใจ และ 2) นายวีรากร สุขใจโน

4.5.3 การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้บ้านห้วยฮ่อม

1) วัตถุประสงค์การเรียนรู้

- 1.1) เพื่อให้เยาวชนสามารถปฏิบัติการเลี้ยงกบและเพาะพันธุ์กบได้อย่างถูกต้อง
- 1.2) เพื่อให้เยาวชนสามารถปลูกมะม่วง ดูแลและขยายพันธุ์มะม่วงได้อย่างถูกต้อง
- 1.3) เพื่อให้เยาวชนได้ฝึกทักษะการปฏิบัติงานจริงและฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม

2) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- 2.1) วิทยากรอธิบายวัตถุประสงค์และหัวข้อการฝึกอบรมให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับทราบ ร่วมแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหัวข้อที่จะฝึกอบรม
- 2.2) วิทยากรอธิบายและสาธิตการปฏิบัติงานจริงเกี่ยวกับการเลี้ยงกบและการเพาะพันธุ์กบ การปลูกมะม่วง การดูแล ตลอดจนการขยายพันธุ์มะม่วง
- 2.3) เปิดโอกาสให้เยาวชนได้ซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับเนื้อหาที่อธิบายและสาธิต
- 2.4) ให้เยาวชนได้ฝึกปฏิบัติงานจริงในแต่ละหัวข้อการฝึกอบรมตามที่วิทยากรได้สาธิตในแต่ละขั้นตอน จำลองสถานการณ์ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึกการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ทบทวนการปฏิบัติงานจริง แสดงดังภาพที่ 4.13 และ 4.14

ภาพที่ 4.13 การฝึกปฏิบัติการปลูกมะม่วงและการขยายพันธุ์มะม่วง บ้านห้วยฮ่อม

เยาวชนที่สนใจปลูกมะม่วงมีจำนวนทั้งสิ้น 7 คน ประกอบด้วย 1) นายอดิศักดิ์ แสนกือ 2) นายสุวรรณ กุลพรสิริปรีชา 3) นายปรีชา แสนกือ 4) นายบุญมี แสนกือ 5) นายยุรนนท์ แสนกือ 6) นายสุรชาติ แสนกือ และ 7) นายวิญญู แสนกือ โดยแต่ละคนปลูกมะม่วงคนละ 200 ต้น

ภาพที่ 4.14 การฝึกปฏิบัติการเลี้ยงกบและการเพาะพันธุ์กบ บ้านห้วยฮ่อม

เยาวชนที่สนใจเลี้ยงกบในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 มีจำนวนทั้งสิ้น 5 คน ประกอบด้วย 1) นายชัยดี แสนว่าง 2) นายสุรชน แสนว่าง 3) นางสาวกัญญารัตน์ แสนว่าง 4) นางสาวสุกฤดา แซ่ว่าง และ 5) นายชัยยศ แซ่ว่าง ส่วนในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 มีเยาวชนที่สนใจเลี้ยงกบเพิ่มขึ้นอีก 1 คน คือ นายชัยยศ แซ่ว่าง ดังนั้นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 มีเยาวชนที่สนใจเลี้ยงกบรวมทั้งสิ้น 6 คน โดยแต่ละคนเลี้ยงกบคนละ 300 ตัว ต้นทุนในการเลี้ยงกบเฉลี่ยต่อคนประมาณ 3,670 บาท เมื่อเลี้ยงกบเป็นระยะเวลาประมาณ 4 เดือน ขายกบได้เฉลี่ยต่อคนประมาณ 6,480 บาท ดังนั้นจะได้กำไรเฉลี่ยต่อคนประมาณ 2,810 บาท

4.6 ผลการจัดกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพและการเรียนรู้นอกสถานที่

เพื่อเปิดโลกทัศน์ของเยาวชน ได้ดำเนินการนำเยาวชนไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับกิจกรรมที่เป็นหัวข้อหลักของการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

1) การศึกษาดูงานของเยาวชนบ้านขุนดินน้อย-บ้านปิพอ เกี่ยวกับระบบผลิตไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็ก ณ โรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กแม่เทย ต.แม่ตืน อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่ แสดงดังภาพที่ 4.15

ภาพที่ 4.15 การศึกษาดูงานของเยาวชนบ้านขุนดินน้อย-บ้านปี่พอ

2) การศึกษาดูงานของเยาวชนบ้านวะโดโกร เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนช่างยนต์และช่างไฟฟ้า ณ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี แสดงดังภาพที่ 4.16

ภาพที่ 4.16 การศึกษาดูงานของเยาวชนบ้านวะโดโกร

3) การศึกษาดูงานของเยาวชนบ้านห้วยฮ่อม เกี่ยวกับการปลูกมะม่วง การดูแล และการขยายพันธุ์มะม่วง ตลอดจนการแปรรูปมะม่วง ณ กลุ่มผู้ปลูกมะม่วง บ้านหาดผาชน ต.เมืองจัง อ.ภูเพียง จ.น่าน แสดงดังภาพที่ 4.17

ภาพที่ 4.17 การศึกษาดูงานของเยาวชนบ้านห้วยฮ่อม

4.7 ผลการบันทึกพฤติกรรมด้วยวิธีการสังเกต

4.7.1 ผลการบันทึกพฤติกรรมด้วยวิธีการสังเกต

ในระหว่างที่กลุ่มเยาวชนได้ฝึกปฏิบัติงานจริงนั้น คณะผู้วิจัยได้ทำการประเมินกลุ่มเยาวชนเป็นรายบุคคลโดยใช้แบบบันทึกพฤติกรรมด้วยวิธีการสังเกต ซึ่งจะทำการบันทึกพฤติกรรมด้วยวิธีการสังเกตทั้งหมด 10 ด้าน ประกอบด้วย

- 1) ด้านความตั้งใจและมุ่งมั่นในการฝึกอบรม
- 2) ด้านความสามารถในการเรียนรู้ในเรื่องที่อบรม
- 3) ด้านการให้ความร่วมมือในการฝึกอบรม
- 4) ด้านความกล้าในการซักถามและแสดงความคิดเห็น
- 5) ด้านการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นในกลุ่ม
- 6) ด้านความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน
- 7) ด้านทักษะและปฏิบัติงานเป็นขั้นตอนและถูกต้อง

- 8) ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
- 9) ด้านความเชื่อมั่นและกล้าปฏิบัติงานจริง
- 10) ด้านความมีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานกลุ่ม

โดยการประเมินพฤติกรรมด้วยวิธีการสังเกต จะให้คะแนนตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยกำหนดค่าคะแนนดังนี้

ระดับพฤติกรรมมากที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
ระดับพฤติกรรมมาก	ให้คะแนน	4	คะแนน
ระดับพฤติกรรมปานกลาง	ให้คะแนน	3	คะแนน
ระดับพฤติกรรมน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
ระดับพฤติกรรมน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

และการแปลความหมายค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมโดยใช้วิธีการให้ค่าคะแนนซึ่งเป็นดัชนีค่าเฉลี่ยหรือน้ำหนักถ่วงเฉลี่ย (Weighted Average Index: WAI) ซึ่งผลการประเมินพฤติกรรมด้วยวิธีการสังเกตในระหว่างที่กลุ่มเยาวชนได้ฝึกปฏิบัติงานจริง แสดงดังตารางที่ 4.5 - 4.7

ตารางที่ 4.5 แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เข้ารับการฝึกอบรม บ้านขุนตั้นน้อย-บ้านปีพอ

ลำดับ	ชื่อ – นามสกุล	พฤติกรรมผู้เข้ารับการฝึกอบรม										ดัชนีค่าเฉลี่ย
		ความตั้งใจและมุ่งมั่นในการฝึกอบรม	ความสามารถในการเรียนรู้ในเรื่องที่อบรม	การให้ความร่วมมือในการฝึกอบรม	ความกล้าในการซักถามและแสดงความคิดเห็น	การปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นในกลุ่ม	ความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน	มีทักษะ ปฏิบัติงานเป็นขั้นตอนและถูกต้อง	ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	มีความเชื่อมั่นและกล้าปฏิบัติงานจริง	ความมีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานกลุ่ม	
1	นายอาทิตย์ กิตติเดชาเลิศ	4	3	4	4	4	4	3	3	3	4	0.72
2	นายสาริต เค้นเดือน	5	4	5	4	4	4	4	3	4	4	0.82
3	นายน้อยพอ รัตน์บุรีพนาดอน	4	4	3	4	4	4	3	3	4	3	0.72
4	นายสมศักดิ์ ด้านภัยพาล	4	4	3	3	4	4	4	4	4	4	0.76
5	นายตลิ่ง ชะรอย	4	4	4	4	4	3	3	3	3	4	0.72
6	นายเนท ไร่ระพอ	5	4	5	3	4	4	4	4	3	3	0.78
7	นายพัลลภ พอน้อย	5	4	5	4	4	4	4	4	4	4	0.84
8	นายสิทธิชัย วาโพ	5	4	4	4	4	4	4	3	4	3	0.78
9	นายอดิษฐ์ มะสือ	3	3	3	3	4	3	3	3	3	2	0.60
10	นายวิศิษฐ์ ยศยิ่งอภิราม	4	3	4	3	3	4	3	3	3	2	0.64
11	นายสุคำ โคะเจ	4	4	4	4	3	4	3	3	3	2	0.68
12	นายปิยวัฒน์ ท่ออิ	4	4	4	4	4	3	3	3	3	2	0.68
13	นายชูจะ สุพอ	3	3	3	3	3	4	3	3	3	2	0.60
ดัชนีค่าเฉลี่ย		0.83	0.74	0.78	0.72	0.75	0.75	0.68	0.65	0.68	0.60	

ตารางที่ 4.6 แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เข้ารับการฝึกอบรม บ้านวะโคโกร

ลำดับ	ชื่อ – นามสกุล	พฤติกรรมผู้เข้ารับการฝึกอบรม										
		ความตั้งใจและมุ่งมั่นในการฝึกอบรม	ความสามารถในการเรียนรู้ในเรื่องที่อบรม	การให้ความร่วมมือในการฝึกอบรม	ความกล้าในการซักถามและแสดงความคิดเห็น	การปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นในกลุ่ม	ความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน	มีทักษะ ปฏิบัติงานเป็นขั้นตอนและถูกต้อง	ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	มีความเชื่อมั่นและกล้าปฏิบัติงานจริง	ความมีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานกลุ่ม	ดัชนีค่าเฉลี่ย
1	นายบุญธรรม ไพรพันเพชร	3	4	3	3	4	3	4	4	4	3	0.70
2	นายพรชัย ไพรพินนา	3	3	4	3	4	4	3	3	3	3	0.66
3	นายสมวงศ์ วงศ์ภูมิศิริ	5	4	4	3	4	4	5	4	4	4	0.82
4	นายวีรกร สุขใจในวนา	5	4	5	4	5	5	4	5	4	4	0.90
5	นายสุคำ วงศ์ภูมิศิริ	4	4	4	3	4	4	4	3	4	3	0.74
6	นายเสรี เวียงพันศักดิ์	3	3	4	3	4	4	3	4	3	3	0.68
7	นายনীติ เอื้ออารีไมตรีวนา	5	4	4	5	4	4	4	4	4	4	0.84
8	นายเกหล่อ ฤงภาประดับใจ	5	5	5	4	4	5	4	4	4	4	0.88
9	นายสมพร วงศ์ภูมิศิริ	5	3	4	5	4	4	3	3	4	3	0.78
10	นายส่อแฮ สุริยะวัน	5	4	5	5	4	5	3	3	4	4	0.84
11	นายค้อทุ วงศ์ภูมิศิริ	3	3	3	3	3	3	3	2	3	2	0.56
12	นายสมยศ ไพรพันเพชร	4	3	4	3	3	4	3	3	3	3	0.66
13	นายชนะชัย วนาเฉลิมธรรม	4	3	4	3	3	4	3	2	2	2	0.60
ดัชนีค่าเฉลี่ย		0.83	0.72	0.82	0.72	0.77	0.82	0.71	0.68	0.71	0.66	

ตารางที่ 4.7 แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เข้ารับการฝึกอบรม บ้านห้วยส้ม

ลำดับ	ชื่อ – นามสกุล	พฤติกรรมผู้เข้ารับการฝึกอบรม										
		ความตั้งใจและมุ่งมั่นในการฝึกอบรม	ความสามารถในการเรียนรู้ในเรื่องที่อบรม	การให้ความร่วมมือในการฝึกอบรม	ความกล้าในการซักถามและแสดงความคิดเห็น	การปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นในกลุ่ม	ความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน	มีทักษะ ปฏิบัติงานเป็นขั้นตอนและถูกต้อง	ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	มีความเชื่อมั่นและกล้าปฏิบัติงานจริง	ความมีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานกลุ่ม	ดัชนีค่าเฉลี่ย
1	นายชัยดี แสนว่าง	4	4	4	3	4	3	4	4	3	3	0.72
2	นายสุรณ แสนว่าง	3	3	3	3	4	3	3	3	3	2	0.60
3	นางสาวกัญญารัตน์ แสนว่าง	4	3	4	4	4	3	4	4	3	3	0.72
4	นางสาวสุกฤตา แซ่ว่าง	4	3	3	4	4	3	4	4	3	3	0.70
5	นายชัยยศ แซ่ว่าง	4	4	3	4	4	3	4	4	3	3	0.72
6	นายชัยศิริ แซ่จ้าง	4	3	3	3	3	3	3	3	3	2	0.60
7	นายอดิศักดิ์ แสนกือ	3	3	3	3	4	3	3	3	3	2	0.60
8	นายสุวรรณ กุลพรสิริปรีชา	5	4	5	3	4	4	4	4	4	4	0.82
9	นายปรีชา แสนกือ	4	4	4	3	4	4	4	3	4	3	0.74
10	นายบุญมี แสนกือ	4	3	3	3	4	4	3	3	3	3	0.66
11	นายชูนันท์ แสนกือ	4	4	5	3	3	4	4	4	3	2	0.72
12	นายสุรชาติ แสนกือ	4	3	3	3	4	4	3	3	3	3	0.66
13	นายวิษณุ แสนกือ	4	4	5	3	4	4	4	3	4	3	0.76
ดัชนีค่าเฉลี่ย		0.78	0.69	0.74	0.65	0.77	0.69	0.72	0.69	0.65	0.55	

4.7.2 ผลการแปลความหมายดัชนีค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรม

ตารางที่ 4.8 การแปลความหมายดัชนีค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมรายบุคคล บ้านขุนดินน้อย-บ้านปิพอ

ลำดับ	ชื่อ – นามสกุล	ดัชนีค่าเฉลี่ย	ระดับพฤติกรรม
1	นายอาทิตย์ กิตติเดชาเลิศ	0.72	มาก
2	นายสาริต เค้นเดือน	0.82	มากที่สุด
3	นายน้อยพอ รัตน์บุรีพนาคอน	0.72	มาก
4	นายสมศักดิ์ ด้านภัยพาล	0.76	มาก
5	นายดีลล ชะรอย	0.72	มาก
6	นายเนนุ เป้ระพอ	0.78	มาก
7	นายพัลลจ พอน่อ	0.84	มากที่สุด
8	นายสิทธิชัย วาโพ	0.78	มาก
9	นายอดิษฐ์ มะฮือ	0.60	ปานกลาง
10	นายวิศิษฐ์ ขยี้งอกราม	0.64	มาก
11	นายสุคำ โคะเจ	0.68	มาก
12	นายปิยวัฒน์ ท่ออิ	0.68	มาก
13	นายชู่จะ สุพอ	0.60	ปานกลาง
	เฉลี่ย	0.72	มาก

จากการพิจารณาผลการแปลความหมายดัชนีค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมรายบุคคลของเยาวชนบ้านขุนดินน้อย-บ้านปิพอ ดังตารางที่ 4.8 พบว่า เยาวชนส่วนมากมีคะแนนพฤติกรรมในระดับมาก ซึ่งเยาวชนที่มีคะแนนพฤติกรรมในระดับปานกลาง มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 15.4 ประกอบด้วย นายอดิษฐ์ มะฮือ และนายชู่จะ สุพอ เยาวชนที่มีคะแนนพฤติกรรมในระดับมาก มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 69.2 ประกอบด้วย นายอาทิตย์ กิตติเดชาเลิศ นายดีลล ชะรอย นายน้อยพอ รัตน์บุรีพนาคอน นายสมศักดิ์ ด้านภัยพาล นายเนนุ เป้ระพอ นายสิทธิชัย วาโพ นายวิศิษฐ์ ขยี้งอกราม นายสุคำ โคะเจ และนายปิยวัฒน์ ท่ออิ ส่วนเยาวชนที่มีคะแนนพฤติกรรมในระดับมากที่สุด มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 15.4 ประกอบด้วย นายสาริต เค้นเดือน และนายพัลลจ พอน่อ

ตารางที่ 4.9 การแปลความหมายดัชนีค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมรายด้าน บ้านขุนตั้นน้อย-บ้านปีโป

ด้าน	ดัชนีค่าเฉลี่ย	ระดับพฤติกรรม
ความตั้งใจและมุ่งมั่นในการฝึกอบรม	0.83	มากที่สุด
ความสามารถในการเรียนรู้ในเรื่องที่อบรม	0.74	มาก
การให้ความร่วมมือในการฝึกอบรม	0.78	มาก
ความกล้าในการซักถามและแสดงความคิดเห็น	0.72	มาก
การปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นในกลุ่ม	0.75	มาก
ความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน	0.75	มาก
ทักษะและปฏิบัติงานเป็นขั้นตอนและถูกต้อง	0.68	มาก
ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	0.65	มาก
ความเชื่อมั่นและกล้าปฏิบัติงานจริง	0.68	มาก
ความมีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานกลุ่ม	0.60	ปานกลาง
เฉลี่ย	0.72	มาก

จากการพิจารณาการแปลความหมายดัชนีค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมในแต่ละด้าน ดังตารางที่ 4.9 พบว่า ส่วนมากมีคะแนนพฤติกรรมในระดับมาก ซึ่งคะแนนพฤติกรรมในระดับปานกลาง มีจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านความมีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานกลุ่ม คะแนนพฤติกรรมในระดับมาก มีจำนวน 8 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความสามารถในการเรียนรู้ในเรื่องที่อบรม ด้านการให้ความร่วมมือในการฝึกอบรม ด้านความกล้าในการซักถามและแสดงความคิดเห็น ด้านการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นในกลุ่ม ด้านความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ด้านทักษะและปฏิบัติงานเป็นขั้นตอนและถูกต้อง ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และด้านความเชื่อมั่นและกล้าปฏิบัติงานจริง และคะแนนพฤติกรรมในระดับมากที่สุด มีจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านความตั้งใจและมุ่งมั่นในการฝึกอบรม

ตารางที่ 4.10 การแปลความหมายดัชนีค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมรายบุคคล บ้านวะโคโกร

ลำดับ	ชื่อ – นามสกุล	ดัชนีค่าเฉลี่ย	ระดับพฤติกรรม
1	นายบุญธรรม ไพรพันธุ์เพชร	0.70	มาก
2	นายพรชัย ไพรพันธุ์นา	0.66	มาก
3	นายสมวงศ์ วงศ์ภูมิศิริ	0.82	มากที่สุด
4	นายวีรากร สุขใจในนา	0.90	มากที่สุด
5	นายสุคำ วงศ์ภูมิศิริ	0.74	มาก
6	นายเสรี เวียงพันศักดิ์	0.68	มาก
7	นายনীติ เอื้ออารีไมตรีวนา	0.84	มากที่สุด
8	นายเกื้อฑู นภาพระดับใจ	0.88	มากที่สุด
9	นายสมพร วงศ์ภูมิศิริ	0.78	มาก
10	นายส่อแอ สุริยะวัน	0.84	มากที่สุด
11	นายคิอฑู วงศ์ภูมิศิริ	0.56	ปานกลาง
12	นายสมยศ ไพรพันธุ์เพชร	0.66	มาก
13	นายชนะชัย วนาเฉลิมธรรม	0.60	ปานกลาง
	เฉลี่ย	0.74	มาก

จากการพิจารณาผลการแปลความหมายดัชนีค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมรายบุคคลของเยาวชน บ้านวะโคโกร ดังตารางที่ 4.10 พบว่า เยาวชนส่วนมากมีคะแนนพฤติกรรมในระดับมาก ซึ่งเยาวชนที่มีคะแนนพฤติกรรมในระดับปานกลาง มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 15.4 ประกอบด้วย นายคิอฑู วงศ์ภูมิศิริ และนายชนะชัย วนาเฉลิมธรรม เยาวชนที่มีคะแนนพฤติกรรมในระดับมาก มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 46.1 ประกอบด้วย นายบุญธรรม ไพรพันธุ์เพชร นายพรชัย ไพรพันธุ์นา นายสุคำ วงศ์ภูมิศิริ นายเสรี เวียงพันศักดิ์ นายสมพร วงศ์ภูมิศิริ และนายสมยศ ไพรพันธุ์เพชร ส่วนเยาวชนที่มีคะแนนพฤติกรรมในระดับมากที่สุด มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5 ประกอบด้วย นายสมวงศ์ วงศ์ภูมิศิริ นายวีรากร สุขใจในนา นายনীติ เอื้ออารีไมตรีวนา นายส่อแอ สุริยะวัน และนายเกื้อฑู นภาพระดับใจ

ตารางที่ 4.11 การแปลความหมายดัชนีค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมรายด้าน บ้านวะโดโกร

ด้าน	ดัชนีค่าเฉลี่ย	ระดับพฤติกรรม
ความตั้งใจและมุ่งมั่นในการฝึกอบรม	0.83	มากที่สุด
ความสามารถในการเรียนรู้ในเรื่องที่อบรม	0.72	มาก
การให้ความร่วมมือในการฝึกอบรม	0.82	มากที่สุด
ความกล้าในการซักถามและแสดงความคิดเห็น	0.72	มาก
การปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นในกลุ่ม	0.77	มาก
ความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน	0.82	มากที่สุด
ทักษะและปฏิบัติงานเป็นขั้นตอนและถูกต้อง	0.71	มาก
ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	0.68	มาก
ความเชื่อมั่นและกล้าปฏิบัติงานจริง	0.71	มาก
ความมีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานกลุ่ม	0.66	มาก
เฉลี่ย	0.74	มาก

จากการพิจารณาการแปลความหมายดัชนีค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมในแต่ละด้าน ดังตารางที่ 4.11 พบว่า ส่วนมากมีคะแนนพฤติกรรมในระดับมาก ซึ่งคะแนนพฤติกรรมในระดับมาก มีจำนวน 7 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความสามารถในการเรียนรู้ในเรื่องที่อบรม ด้านความกล้าในการซักถามและแสดงความคิดเห็น ด้านการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นในกลุ่ม ด้านทักษะและปฏิบัติงานเป็นขั้นตอนและถูกต้อง ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ด้านความเชื่อมั่นและกล้าปฏิบัติงานจริง และด้านความมีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานกลุ่ม และคะแนนพฤติกรรมในระดับมากที่สุด มีจำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความตั้งใจและมุ่งมั่นในการฝึกอบรม ด้านการให้ความร่วมมือในการฝึกอบรม และด้านความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 4.12 การแปลความหมายดัชนีค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมรายบุคคล บ้านห้วยฮ่อม

ลำดับ	ชื่อ – นามสกุล	ดัชนีค่าเฉลี่ย	ระดับพฤติกรรม
1	นายชัยดี แสนว่าง	0.72	มาก
2	นายสุรณ แสนว่าง	0.60	ปานกลาง
3	นางสาวกัญญารัตน์ แสนว่าง	0.72	มาก
4	นางสาวสุกฤตา แซ่ว่าง	0.70	มาก
5	นายชัยยศ แซ่ว่าง	0.72	มาก
6	นายชัยศิริ แซ่จ้าง	0.60	ปานกลาง
7	นายอดิศักดิ์ แสนกือ	0.60	ปานกลาง
8	นายสุวรรณ กุลพรสิริปรีชา	0.82	มากที่สุด
9	นายปรีชา แสนกือ	0.74	มาก
10	นายบุญมี แสนกือ	0.66	มาก
11	นายยูนันท์ แสนกือ	0.72	มาก
12	นายสุรชาติ แสนกือ	0.66	มาก
13	นายวิษณุ แสนกือ	0.76	มาก
	เฉลี่ย	0.69	มาก

จากการพิจารณาผลการแปลความหมายดัชนีค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมรายบุคคลของเยาวชนบ้านห้วยฮ่อม ดังตารางที่ 4.12 พบว่า เยาวชนส่วนมากมีคะแนนพฤติกรรมในระดับมาก ซึ่งเยาวชนที่มีคะแนนพฤติกรรมในระดับปานกลาง มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 23.1 ประกอบด้วย นายสุรณ แสนว่าง นายชัยศิริ แซ่จ้าง และนายอดิศักดิ์ แสนกือ เยาวชนที่มีคะแนนพฤติกรรมในระดับมาก มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 69.2 ประกอบด้วย นายชัยดี แสนว่าง นางสาวกัญญารัตน์ แสนว่าง นางสาวสุกฤตา แซ่ว่าง นายชัยยศ แซ่ว่าง นายปรีชา แสนกือ นายบุญมี แสนกือ นายยูนันท์ แสนกือ นายสุรชาติ แสนกือ และนายวิษณุ แสนกือ และเยาวชน ที่มีคะแนนพฤติกรรมในระดับมากที่สุด มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 คือ นายสุวรรณ กุลพรสิริปรีชา

ตารางที่ 4.13 การแปลความหมายดัชนีค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมรายด้าน บ้านห้วยฮ่อม

ด้าน	ดัชนีค่าเฉลี่ย	ระดับพฤติกรรม
ความตั้งใจและมุ่งมั่นในการฝึกอบรม	0.78	มาก
ความสามารถในการเรียนรู้ในเรื่องที่อบรม	0.69	มาก
การให้ความร่วมมือในการฝึกอบรม	0.74	มาก
ความกล้าในการซักถามและแสดงความคิดเห็น	0.65	มาก
การปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นในกลุ่ม	0.77	มาก
ความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน	0.69	มาก
ทักษะและปฏิบัติงานเป็นขั้นตอนและถูกต้อง	0.72	มาก
ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	0.69	มาก
ความเชื่อมั่นและกล้าปฏิบัติงานจริง	0.65	มาก
ความมีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานกลุ่ม	0.55	ปานกลาง
เฉลี่ย	0.69	มาก

ถ้าพิจารณาการแปลความหมายดัชนีค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมในแต่ละด้าน ดังตารางที่ 4.13 พบว่า ส่วนมากมีคะแนนพฤติกรรมในระดับมาก ซึ่งคะแนนพฤติกรรมในระดับปานกลาง มีจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านความมีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานกลุ่ม คะแนนพฤติกรรมในระดับมาก มีจำนวน 9 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความตั้งใจและมุ่งมั่นในการฝึกอบรม ด้านความสามารถในการเรียนรู้ ในเรื่องที่อบรม ด้านการให้ความร่วมมือในการฝึกอบรม ด้านความกล้าในการซักถามและแสดงความคิดเห็น ด้านการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นในกลุ่ม ด้านความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ด้านทักษะและปฏิบัติงานเป็นขั้นตอนและถูกต้อง ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และด้านความเชื่อมั่นและกล้าปฏิบัติงานจริง

4.8 ผลการประเมินก่อนและหลังกิจกรรมการเรียนรู้

ผลการประเมินก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งแบบประเมินจะเป็นลักษณะแบบทดสอบปรนัย (แบบถูก-ผิด) และการสัมภาษณ์หรือการให้เยาวชนปฏิบัติงานจริง แสดงดังตารางที่ 4.14 - 4.16

ตารางที่ 4.14 ผลการประเมินก่อนและหลังกิจกรรมการเรียนรู้ บ้านขุนตั้นน้อย-บ้านปิพอ

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	คะแนนที่ได้ (เต็ม 30 คะแนน)		ผลการประเมิน	
		ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
1	นายอาทิตย์ กิตติเดชาเลิศ	16	24	อ่อน	ดี
2	นายสาริต เค้นเดือน	12	20	ตก	พอใช้
3	นายน้อยพอ รัตน์บุรีพนาคอน	14	20	ตก	พอใช้
4	นายสมศักดิ์ ด้านภัยพาล	16	22	อ่อน	พอใช้
5	นายคัลล ชะรอย	14	22	ตก	พอใช้
6	นายเนท เป๊ะระพอ	12	23	ตก	ดี
7	นายพัคจ่อ พอน่อ	14	24	ตก	ดี
8	นายสิทธิชัย วาโพ	18	25	อ่อน	ดี
9	นายอดิษฐ์ มะฮือ	12	20	ตก	พอใช้
10	นายวิศิษฐ์ ยศยิ่งอภิราม	11	17	ตก	อ่อน
11	นายสุคำ โคะเจ	18	22	อ่อน	พอใช้
12	นายปิยวัฒน์ ท่ออิ	18	25	อ่อน	ดี
13	นายชูจะ สุพอ	12	18	ตก	อ่อน
ค่าเฉลี่ย		14	22	ตก	พอใช้

จากการพิจารณาผลการประเมินการเรียนรู้ทั้งก่อนและหลังการใช้รูปแบบจัดการเรียนรู้ของเยาวชนบ้านขุนตั้นน้อย-บ้านปิพอ ดังตารางที่ 4.14 พบว่า ในภาพรวมเยาวชนมีผลการประเมินหลังจากการจัดการเรียนรู้ดีขึ้นเมื่อเทียบกับผลการประเมินก่อนการจัดการเรียนรู้ โดยคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับตก หลังการจัดการเรียนรู้คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ ส่วนเยาวชนที่มีผลการประเมินหลังการจัดการเรียนรู้ที่ดีที่สุด ได้ระดับดี มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ

38.5 ประกอบด้วย นายอาทิตย์ กิตติเดชาเลิศ นายเนทู เป้ระพอ นายพัคจอ พอน่อ นายสิทธิชัย วาโพ และนายปิยวัฒน์ ท่ออิ

ตารางที่ 4.15 ผลการประเมินก่อนและหลังกิจกรรมการเรียนรู้ บ้านวะโคโกร

ลำดับ	ชื่อ – นามสกุล	คะแนนที่ได้ (เต็ม 30 คะแนน)		ผลการประเมิน	
		ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
1	นายบุญธรรม ไพรพันเพชร	17	21	อ่อน	พอใช้
2	นายพรชัย ไพรพินนา	16	21	อ่อน	พอใช้
3	นายสมวงศ์ วงศ์ภูมิศิริ	17	25	อ่อน	ดี
4	นายวีรากร สุขใจในนา	21	27	พอใช้	ดีมาก
5	นายสุคำ วงศ์ภูมิศิริ	14	20	ตก	พอใช้
6	นายเลวี เวียงพันศักดิ์	17	21	อ่อน	พอใช้
7	นายনীติ เอื้ออารีไมตรีวนา	20	24	พอใช้	ดี
8	นายเกล่อทุ นภาพระดับใจ	14	28	ตก	ดีมาก
9	นายสมพร วงศ์ภูมิศิริ	17	24	อ่อน	ดี
10	นายส่อแฮ สุริยะวัน	20	25	พอใช้	ดี
11	นายคื้อทุ วงศ์ภูมิศิริ	16	20	อ่อน	พอใช้
12	นายสมยศ ไพรพันเพชร	15	21	อ่อน	พอใช้
13	นายชนะชัย วนาเฉลิมธรรม	13	20	ตก	พอใช้
ค่าเฉลี่ย		17	23	อ่อน	ดี

จากการพิจารณาผลการประเมินการเรียนรู้ทั้งก่อนและหลังการใช้รูปแบบจัดการเรียนรู้ของเยาวชนบ้านวะโคโกร ดังตารางที่ 4.15 พบว่า ในภาพรวมเยาวชนมีผลการประเมินหลังจากการจัดการเรียนรู้ดีขึ้นเมื่อเทียบกับผลการประเมินก่อนการจัดการเรียนรู้ โดยคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับอ่อน หลังการจัดการเรียนรู้คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ส่วนเยาวชนที่มีผลการประเมินหลังการจัดการเรียนรู้ที่ดีที่สุด ได้ระดับดีมาก มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 15.4 ประกอบด้วย นายวีรากร สุขใจในนา และนายเกล่อทุ นภาพระดับใจ

ตารางที่ 4.16 ผลการประเมินก่อนและหลังกิจกรรมการเรียนรู้ บ้านห้วยฮ่อม

ลำดับ	ชื่อ – นามสกุล	คะแนนที่ได้ (เต็ม 30 คะแนน)		ผลการประเมิน	
		ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
1	นายชัยดี แสนว่าง	21	24	พอใช้	ดี
2	นายสุรณ แสนว่าง	20	24	พอใช้	ดี
3	นางสาวกัญญารัตน์ แสนว่าง	19	23	พอใช้	ดี
4	นางสาวสุกฤตา แซ่ว่าง	19	25	พอใช้	ดี
5	นายชัยยศ แซ่ว่าง	18	23	อ่อน	ดี
6	นายชัยศิริ แซ่จ้าง	18	22	อ่อน	พอใช้
7	นายอดิศักดิ์ แสนกือ	16	21	อ่อน	พอใช้
8	นายสุวรรณ กุลพรสิริปรีชา	20	27	พอใช้	ดีมาก
9	นายปรีชา แสนกือ	18	24	อ่อน	ดี
10	นายบุญมี แสนกือ	15	20	อ่อน	พอใช้
11	นายชูนันท์ แสนกือ	18	23	อ่อน	ดี
12	นายสุรชาติ แสนกือ	12	22	ตก	พอใช้
13	นายวิญญู แสนกือ	18	25	อ่อน	ดี
	ค่าเฉลี่ย	18	23	อ่อน	ดี

จากการพิจารณาผลการประเมินการเรียนรู้ทั้งก่อนและหลังการใช้รูปแบบจัดการเรียนรู้ของเยาวชนบ้านห้วยฮ่อม ดังตารางที่ 4.16 พบว่า ในภาพรวมเยาวชนมีผลการประเมินหลังจากการจัดการเรียนรู้ดีขึ้นเมื่อเทียบกับผลการประเมินก่อนการจัดการเรียนรู้ โดยคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับอ่อน หลังการจัดการเรียนรู้คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ส่วนเยาวชนที่มีผลการประเมินหลังการจัดการเรียนรู้ที่ดีที่สุด ได้ระดับดีมาก มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 คือ นายสุวรรณ กุลพรสิริปรีชา

4.9 ผลการประเมินทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้

ผลการประเมินทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของเยาวชนทั้ง 3 ชุมชน สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ส่วน ดังนี้

- 1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
- 2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
- 3) ผลการวิเคราะห์คำถามปลายเปิด ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ดี ชม ในการอบรม และหัวข้อที่ผู้เข้าอบรมสนใจที่จะเข้ารับการอบรมครั้งต่อไป โดยใช้วิธีการสังเคราะห์ข้อความหรือสรุปความ โดยจำแนกเป็นประเด็น
- 4) ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการแสดงทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้

4.9.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) แสดงดังตารางที่ 4.17 – 4.20

ตารางที่ 4.17 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	37	94.9
หญิง	2	5.1
รวม	39	100

ตารางที่ 4.18 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
14-18 ปี	12	30.8
19-24 ปี	14	35.9
25-28 ปี	13	33.3
รวม	39	100

ตารางที่ 4.19 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้ศึกษา	7	17.9
ประถมศึกษาปีที่ 6	17	43.6
มัธยมศึกษาปีที่ 3	10	25.6
มัธยมศึกษาปีที่ 6	5	12.9
รวม	39	100

ตารางที่ 4.20 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามชนเผ่า

ชนเผ่า	จำนวน	ร้อยละ
กะเหรี่ยง	26	66.7
ม้ง	13	33.3
รวม	39	100

4.9.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แสดงดังตารางที่ 4.21 – 4.26

ตารางที่ 4.21 ทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ ภาพรวมจำแนกรายด้าน

ทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้	$\bar{X}$	S	ระดับทัศนคติ
1. ด้านหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนรู้	4.1	0.317	มากที่สุด
2. ด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.1	0.432	มากที่สุด
3. ด้านวิทยาการและเทคนิคการสอน	4.3	0.289	มากที่สุด
4. ด้านสื่อการสอนประกอบการจัดการเรียนรู้	4.2	0.342	มากที่สุด
5. ด้านสถานที่และระยะเวลา	4.1	0.459	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.2	0.255	มากที่สุด

ตารางที่ 4.22 ทศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ ด้านหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนรู้

ด้านหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนรู้	$\bar{X}$	S	ระดับทัศนคติ
1. หลักสูตรการอบรมตรงตามความต้องการของผู้เข้าอบรม	4.4	0.570	มากที่สุด
2. หัวข้อการอบรมในแต่ละหลักสูตรมีความเหมาะสม	4.2	0.474	มากที่สุด
3. ปริมาณเนื้อหาในแต่ละหัวข้อการอบรมมีความเหมาะสม	3.9	0.600	มาก
4. ความยากง่ายของเนื้อหาในแต่ละหัวข้อการอบรมมีความเหมาะสม	3.5	0.586	มาก
5. การอบรมมีประโยชน์สามารถนำไปใช้ได้จริง	4.4	0.577	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.1	0.317	มากที่สุด

ตารางที่ 4.23 ทศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ ด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้	$\bar{X}$	S	ระดับทัศนคติ
1. การจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เข้าอบรมมีส่วนร่วมในการเลือกหัวข้อและเนื้อหาการอบรม	4.3	0.614	มากที่สุด
2. เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมอบรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์และเรียนรู้ร่วมกัน	3.6	0.707	มาก
3. การสอนแบบวิธีการบรรยายประกอบการสาธิตปฏิบัติงานจริง	4.4	0.570	มากที่สุด
4. ผู้เข้าอบรมได้ฝึกปฏิบัติจริงเหมาะสมกับเนื้อหาการอบรม	4.4	0.908	มากที่สุด
5. ให้ผู้เข้าอบรมได้ทบทวนการฝึกปฏิบัติจริงจนเกิดความชำนาญ	3.7	0.459	มาก
เฉลี่ย	4.1	0.432	มากที่สุด

ตารางที่ 4.24 ทศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ ด้านวิทยากรและเทคนิคการสอน

ด้านวิทยากรและเทคนิคการสอน	$\bar{X}$	S	ระดับทัศนคติ
1. วิทยากรมีความรู้ความสามารถตรงตามเนื้อหาที่สอน	4.4	0.508	มากที่สุด
2. วิทยากรมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และการสาธิตการปฏิบัติงานจริง	4.2	0.577	มากที่สุด
3. วิทยากรเปิดโอกาสให้ซักถามและแสดงความคิดเห็น	4.4	0.508	มากที่สุด
4. วิทยากรตอบคำถามได้ตรงประเด็นและชัดเจน	4.2	0.664	มากที่สุด
5. วิทยากรอธิบายพร้อมยกตัวอย่างที่เข้าใจง่าย	4.3	0.459	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.3	0.289	มากที่สุด

ตารางที่ 4.25 ทศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ ด้านสื่อการสอนประกอบการจัดการเรียนรู้

ด้านสื่อการสอนประกอบการจัดการเรียนรู้	$\bar{X}$	S	ระดับทัศนคติ
1. สื่อการสอนเหมาะสมกับเนื้อหาของการอบรม	4.3	0.557	มากที่สุด
2. สื่อการสอนมีความหลากหลาย	4.4	0.645	มากที่สุด
3. สื่อการสอนเข้าใจง่าย	4.1	0.703	มากที่สุด
4. สื่อการสอนมีความทันสมัยและน่าสนใจ	4.4	0.508	มากที่สุด
5. สื่อการสอนเพียงพอกับจำนวนผู้เข้าอบรม	4.0	0.289	มาก
เฉลี่ย	4.2	0.342	มากที่สุด

ตารางที่ 4.26 ทศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ ด้านสถานที่และระยะเวลา

ด้านสถานที่และระยะเวลา	$\bar{X}$	S	ระดับทัศนคติ
1. สถานที่สะอาด สะดวก และปลอดภัย	4.0	0.842	มาก
2. ความพร้อมของสถานที่ เครื่องมือ และอุปกรณ์	4.2	0.500	มากที่สุด
3. สิ่งแวดล้อมบริเวณสถานที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม	4.1	0.666	มากที่สุด
4. ระยะเวลาในการอบรมมีความเหมาะสม	4.1	0.641	มากที่สุด
5. ช่วงเวลาในการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม	4.3	0.614	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.1	0.459	มากที่สุด

จากการพิจารณาผลการประเมินทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ แสดงดังตารางที่ 4.21 – 4.26 พบว่า ในภาพรวมเยาวชนทั้ง 3 ชุมชน มีค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เยาวชนทั้ง 3 ชุมชน มีค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนรู้ 2) ด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านวิทยากรและเทคนิคการสอน 4) ด้านสื่อการสอน ประกอบการจัดการเรียนรู้ และ 5) ด้านสถานที่และระยะเวลา

4.9.3 ผลการวิเคราะห์คำถามปลายเปิด

จากการวิเคราะห์คำถามปลายเปิดจากแบบสอบถาม สามารถสรุปข้อเสนอแนะ ดี ชม ในการอบรม คือ การอบรมเน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ฝึกปฏิบัติงานจริงทำให้เข้าใจง่ายและไม่ น่าเบื่อ และควรจัดการอบรมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดทักษะและความชำนาญ

4.9.4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการแสดงทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้

ในการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการแสดงทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ จำแนกตาม ชนเผ่า คณะผู้วิจัยได้เลือกใช้ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ความแปรปรวนของประชากรทั้งสอง กลุ่ม ไม่เท่ากัน และกำหนดสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ คือ

$$H_0 : \mu_1 = \mu_2 \text{ (เยาวชนม้งและเยาวชนกะเหรี่ยงมีค่าเฉลี่ยของการแสดงทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน)}$$

$H_1 : \mu_1 \neq \mu_2$ (เยาวชนม้งและเยาวชนกะเหรี่ยงมีค่าเฉลี่ยของการแสดงทัศนคติต่อวิธีใช้
กระบวนการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ)

และกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลความหมาย ดังต่อไปนี้

t_{cal} คือ ค่าสถิติทดสอบสมมติฐานค่าที่ที่ได้จากการคำนวณ

t_{table} คือ ค่าสถิติทดสอบสมมติฐานค่าที่ที่ได้จากตารางแจกแจงที่ (two-tailed test)

ค่าสถิติทดสอบสมมติฐานค่าที่ที่ได้จากการคำนวณ (t_{cal}) หาได้จากการคำนวณโดยใช้สูตร
ทางสถิติ คือ

$$t_{cal} = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

โดยที่

$\bar{X}_1$ คือ ค่าเฉลี่ยของการแสดงทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเยาวชนม้ง

$\bar{X}_2$ คือ ค่าเฉลี่ยของการแสดงทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเยาวชน

กะเหรี่ยง

S_1 คือ ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างเยาวชนม้ง

S_2 คือ ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างเยาวชนกะเหรี่ยง

n_1 คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเยาวชนม้ง

n_2 คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเยาวชนกะเหรี่ยง

ค่าสถิติทดสอบสมมติฐานค่าที่ที่ได้จากตารางแจกแจงที่ (t_{table}) แบบ two-tailed test สามารถ
หาได้จากตารางแจกแจงที่แสดงดังภาคผนวก

วิธีการวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการแสดงทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการ
เรียนรู้ของเยาวชนม้งและกะเหรี่ยง มีขั้นตอน คือ หาค่าสถิติทดสอบสมมติฐานค่าที่ที่ได้จาก
การคำนวณ (t_{cal}) และหาค่าสถิติทดสอบสมมติฐานค่าที่ที่ได้จากตารางแจกแจงที่ (t_{table}) แล้วนำ
ค่าสถิติทดสอบสมมติฐานทั้งสองมาเปรียบเทียบกัน โดยมีเงื่อนไขดังต่อไปนี้

1. ถ้า t_{cal} อยู่ในช่วง t_{table} แสดงว่ายอมรับ H_0 หมายความว่า เยาวชนม้งและเยาวชน
กะเหรี่ยงมีค่าเฉลี่ยของการแสดงทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน

2. ถ้า t_{cal} ไม่อยู่ในช่วง t_{table} แสดงว่าปฏิเสธ H_0 หมายความว่า เยาวชนม้งและ
เยาวชนกะเหรี่ยงมีค่าเฉลี่ยของการแสดงทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญ

ตารางที่ 4.27 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ จำแนกตามชนเผ่า

ทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้	ชนเผ่า				t _{cal}	t _{table}
	ม้ง		กะเหรี่ยง			
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
1. ด้านหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนรู้	3.8	0.480	4.1	0.220	1.36	± 2.77
2. ด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้	3.5	0.541	4.2	0.247	2.82	± 2.77
3. ด้านวิทยากรและเทคนิคการสอน	4.4	0.245	4.3	0.301	0.78	± 2.36
4. ด้านสื่อการสอนประกอบการจัดการเรียนรู้	4.0	0.300	4.3	0.314	1.98	± 2.45
5. ด้านสถานที่และระยะเวลา	4.2	0.332	4.1	0.488	0.54	± 2.26
เฉลี่ย	4.0	0.228	4.2	0.239	1.74	± 2.45

จากการพิจารณาผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ จำแนกตามชนเผ่า พบว่า ในภาพรวมค่าสถิติทดสอบสมมติฐานค่าที่ที่ได้จากการคำนวณ (t_{cal}) อยู่ในช่วงค่าสถิติทดสอบสมมติฐานค่าที่ที่ได้จากตารางแจกแจงที่ (t_{table}) นั้นแสดงว่ายอมรับ H_0 ดังนั้นสรุปได้ว่า ในภาพรวมเยาวชนชนม้งและเยาวชนชนกะเหรี่ยงมีค่าเฉลี่ยของการแสดงทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน ในส่วนการพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนรู้ ด้านวิทยากรและเทคนิคการสอน ด้านสื่อการสอนประกอบการจัดการเรียนรู้ และด้านสถานที่และระยะเวลา มีค่าสถิติทดสอบสมมติฐานค่าที่ที่ได้จากการคำนวณ อยู่ในช่วงค่าสถิติทดสอบสมมติฐานค่าที่ที่ได้จากตารางแจกแจงที่ นั้นแสดงว่ายอมรับ H_0 ดังนั้นสรุปได้ว่า ด้านหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนรู้ ด้านวิทยากรและเทคนิคการสอน ด้านสื่อการสอนประกอบการจัดการเรียนรู้ และด้านสถานที่และระยะเวลา เยาวชนม้งและเยาวชนชนกะเหรี่ยงมีค่าเฉลี่ยของการแสดงทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีค่าสถิติทดสอบสมมติฐานค่าที่ที่ได้จากการคำนวณ ไม่อยู่ในช่วงค่าสถิติทดสอบสมมติฐานค่าที่ที่ได้จากตารางแจกแจงที่ นั้นแสดงว่าปฏิเสธ H_0 ดังนั้นสรุปได้ว่า ด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เยาวชนม้งและเยาวชนชนกะเหรี่ยงมีค่าเฉลี่ยของการแสดงทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

4.10 ผลการสังเคราะห์ปัจจัยและเงื่อนไขการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยงและม้ง

จากการที่คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนโดยใช้เทคนิคกระบวนการฝึกอบรมในขณะปฏิบัติงาน (on the job training) สามารถสังเคราะห์ปัจจัยและเงื่อนไขการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยงและม้ง ได้ดังต่อไปนี้

4.10.1 เงื่อนไขการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยงและม้ง

1) เยาวชนจะต้องสมัครใจเข้ารับการพัฒนา

เนื่องจากการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยากและใช้เวลานาน ต้องอาศัยความสมัครใจของเยาวชนเป็นสำคัญ เพราะถ้าเยาวชนไม่มีความสมัครใจที่จะเข้ารับการพัฒนาก็จะส่งผลทำให้เยาวชนไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ

2) เยาวชนจะต้องอาศัยอยู่ในชุมชนและมีเวลาว่างที่จะเข้ารับการพัฒนา

เนื่องจากเยาวชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบนพื้นที่สูงส่วนมากจะมีภาระหน้าที่ช่วยเหลือครอบครัวในการทำมาหากิน ดังนั้นเยาวชนที่จะเข้ารับการพัฒนาศักยภาพจะต้องมีเวลาพอสมควรที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เพราะถ้าเยาวชนขาดความต่อเนื่องในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ จะส่งผลทำให้การพัฒนาศักยภาพไม่มีประสิทธิภาพ

3) เยาวชนจะต้องมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหัวข้อการเรียนรู้

ต้องเปิดโอกาสให้เยาวชนได้อภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวข้อการเรียนรู้ที่เยาวชนสนใจ และให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกหัวข้อการเรียนรู้ที่ตนเองสนใจจริงๆ เพราะเมื่อเยาวชนได้พัฒนาศักยภาพในหัวข้อที่ตนเองสนใจจะเป็นตัวกระตุ้นให้เยาวชนมีความกระตือรือร้นในการที่จะเรียนรู้

4.10.2 ปัจจัยการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยงและม้ง

1) ปัจจัยด้านชนเผ่าและศักยภาพของชุมชน

เนื่องจากชนเผ่าม้งและชนเผ่ากะเหรี่ยงมีแหล่งที่ตั้งของชุมชน วิถีชีวิต และทัศนคติเรื่องของการพัฒนาศักยภาพของตนเองที่แตกต่างกัน

2) ปัจจัยด้านการศึกษา

เนื่องจากหัวข้อการเรียนรู้ที่เยาวชนสนใจจะพัฒนาศักยภาพเป็นหัวข้อการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีเกี่ยวกับสารสนเทศขั้นพื้นฐานในชุมชน ดังนั้นปัจจัยด้านการศึกษา จึงเป็นปัจจัยหนึ่งเนื่องจากเยาวชนที่ได้รับการศึกษามากบ้างจะมีศักยภาพในการเรียนรู้ได้ดี

3) ปัจจัยด้านภาษา

เนื่องจากวิทยากรไม่สามารถสื่อสารภาษาท้องถิ่นของเยาวชนได้ ดังนั้น ถ้าเยาวชนสามารถสื่อสารภาษาไทยกลางได้ จะส่งผลทำให้การสื่อสารในการฝึกอบรมมีประสิทธิภาพ

4.11 ผลการสังเคราะห์แนวปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยงและม้ง

จากการที่คณะผู้วิจัยได้ทำการทดสอบกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยงและม้ง โดยใช้เทคนิคกระบวนการฝึกอบรมในขณะปฏิบัติงาน (on the job training) สามารถสังเคราะห์และสรุปแนวปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยงและม้ง ได้ดังต่อไปนี้

4.11.1 ขั้นตอนวางแผนการดำเนินงาน

4.11.2 ขั้นตอนศึกษาเป้าหมายและแผนการพัฒนาชุมชนทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

4.11.3 ขั้นตอนออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้

4.11.4 ขั้นตอนดำเนินกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

4.10.5 ขั้นตอนทบทวนและปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชน

4.11.6 ขั้นตอนดำเนินกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนอย่างต่อเนื่อง

รายละเอียดของแนวปฏิบัติในการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยงและม้ง แสดงดังตารางที่ 4.28 และ 4.29

ตารางที่ 4.28 แนวปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยง

ขั้นตอน	ผู้ที่เกี่ยวข้อง	วิธีการ	เครื่องมือ
1. วางแผนการดำเนินงาน	คณะผู้วิจัย ผู้นำชุมชน กลุ่มเยาวชน	ประชุมระดมสมองร่วมกัน เพื่อวางแผนการดำเนินงาน และกำหนดกรอบการดำเนินงาน รวมทั้งผู้รับผิดชอบ	การประชุม
2. ศึกษาเป้าหมายและ แผนพัฒนาชุมชน	คณะผู้วิจัย ผู้นำชุมชน กลุ่มเยาวชน ครูโรงเรียนในชุมชน เจ้าหน้าที่ สวพส. ที่อยู่ในชุมชน	ทบทวนวรรณกรรม ได้แก่ แผนพัฒนาชุมชน การสัมภาษณ์ ผู้นำชุมชน กลุ่มเยาวชน และผู้ที่ เกี่ยวข้องในชุมชน เพื่อรับฟังข้อมูล และความคิดเห็น แล้วนำมากำหนด เป้าหมายของการพัฒนาให้ สอดคล้องกับแผนพัฒนาชุมชน	การประชุม การสัมภาษณ์

ตารางที่ 4. 28 แนวปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยง (ต่อ)

ขั้นตอน	ผู้ที่เกี่ยวข้อง	วิธีการ	เครื่องมือ
3. ออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้	คณะผู้วิจัย ผู้นำชุมชน กลุ่มเยาวชน ครูโรงเรียนในชุมชน เจ้าหน้าที่ สวพส.ที่อยู่ในชุมชน	ประชุมระดมสมองและอภิปรายเพื่อออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยที่คณะผู้วิจัยจะต้องร่างกระบวนการจัดการเรียนรู้ต้นแบบขึ้นมาก่อนแล้วให้ชุมชนได้ช่วยกันแสดงความคิดเห็น เพื่อปรับปรุงและแก้ไขให้เหมาะสมกับชุมชน โดยกระบวนการเรียนรู้จะเป็นลักษณะการฝึกอบรมในขณะปฏิบัติงาน (on the job training)	การประชุม
4. ดำเนินกระบวนการเรียนรู้	คณะผู้วิจัย ผู้นำชุมชน กลุ่มเยาวชน	- คัดเลือกเยาวชน คัดเลือกเยาวชนที่สนใจและสมัครใจเข้ารับการพัฒนา ซึ่งเยาวชนกะเหรี่ยงส่วนมากจะสนใจเข้าร่วมโครงการเพื่อพัฒนาศักยภาพของตัวเอง - คัดเลือกหัวข้อการเรียนรู้ ประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับกลุ่มเยาวชน ให้เยาวชนได้อภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวข้อการเรียนรู้ที่เยาวชนสนใจ โดยที่หัวข้อการเรียนรู้จะต้องสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาของชุมชน ซึ่งเยาวชนกะเหรี่ยงจะมุ่งเน้นพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานในชุมชน	การประชุม การสัมภาษณ์ การประชุม

ตารางที่ 4. 28 แนวปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยง (ต่อ)

ขั้นตอน	ผู้ที่เกี่ยวข้อง	วิธีการ	เครื่องมือ
		3. กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละ หัวข้อการเรียนรู้จะต้องชัดเจนและ สอดคล้องกับปัญหาและ ความต้องการที่จะพัฒนาตนเอง ของกลุ่มเยาวชนในแต่ละหัวข้อ การเรียนรู้	การประชุม
		4. กำหนดรายละเอียดเนื้อหา การเรียนรู้ เนื้อหาการเรียนรู้จะต้อง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ การเรียนรู้ และกลุ่มเยาวชนจะต้อง มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับรายละเอียดเนื้อหา การเรียนรู้ ซึ่งเนื้อหาจะต้องไม่มาก หรือน้อยเกินไป เหมาะสมกับกลุ่ม เยาวชนและตรงตามความต้องการ ของกลุ่มเยาวชน โดยเนื้อหา การเรียนรู้จะต้องครอบคลุม การพัฒนาทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติต่อตนเองและ ชุมชน	การประชุม
		5. กำหนดรูปแบบกิจกรรม การเรียนรู้ ร่วมกันกำหนดรูปแบบกิจกรรม การเรียนรู้ ซึ่งสรุปได้ว่า รูปแบบ กิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ	การประชุม

ตารางที่ 4. 28 แนวปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยง (ต่อ)

ขั้นตอน	ผู้ที่เกี่ยวข้อง	วิธีการ	เครื่องมือ
		เยาวชน คือ การบรรยายประกอบ การสาธิตปฏิบัติงานจริง และให้ กลุ่มเยาวชนได้ปฏิบัติงานจริง 6. ประเมินผลก่อนการเรียนรู้ ประเมินผลก่อนการเรียนรู้โดย เน้นการสัมภาษณ์และให้เยาวชน ได้ทดลองปฏิบัติงานจริงในบาง หัวข้อย่อย 7. ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละ หัวข้อการเรียนรู้ ตามรายละเอียด เนื้อหาและรูปแบบกิจกรรม การเรียนรู้ที่ได้กำหนดร่วมกับ กลุ่มเยาวชน โดยขั้นตอน การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้มี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ชี้นำ 2) ชี้นทบทวนความรู้เดิม 3) ชี้นปรับเปลี่ยนความคิด 4) ชี้นำความคิดไปใช้ และ 5) ชี้นทบทวน เนื่องจากชุมชน กะเหรี่ยงตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ดังนั้นสื่อการสอนเพื่อให้เยาวชน ได้ฝึกปฏิบัติงานจริงจึงควรเน้นเป็นสื่อ การสอนที่หาได้ง่ายภายในชุมชน เช่น รถจักรยานยนต์ และแผงโซลาร์ เซลล์ ที่เยาวชนใช้งานจริงใน ชุมชน	แบบทดสอบ การสัมภาษณ์ แบบทดสอบ ปฏิบัติงานจริง สื่อการสอน การฝึกอบรม เชิงปฏิบัติการ

ตารางที่ 4. 28 แนวปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยง (ต่อ)

ขั้นตอน	ผู้ที่เกี่ยวข้อง	วิธีการ	เครื่องมือ
		8. จัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกสถานที่ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการเรียนรู้ที่เยาวชนต้องการพัฒนาเพื่อเปิดโลกทัศน์เยาวชน 9. ประเมินผลหลังการเรียนรู้ ประเมินผลหลังการเรียนรู้โดยเน้นให้เยาวชนทดสอบปฏิบัติงานจริง และประเมินร่วมกับแบบบันทึกพฤติกรรมด้วยวิธีการสังเกตและแบบสอบถามทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้	ศึกษาดูงาน แบบทดสอบ ปฏิบัติงานจริง แบบบันทึก พฤติกรรมด้วย วิธีการสังเกต แบบสอบถาม ทัศนคติ
5. ทบทวนและปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้	คณะผู้วิจัย ผู้นำชุมชน กลุ่มเยาวชน ครูโรงเรียนในชุมชน เจ้าหน้าที่ สวพส.ที่อยู่ในชุมชน	สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน กลุ่มเยาวชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับจุดเด่น จุดด้อยและข้อเสนอแนะของกระบวนการเรียนรู้ที่ผ่านมา และวิเคราะห์ผลการประเมินหลังกิจกรรมการเรียนรู้ หลังจากนั้นร่วมกันปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ที่จะใช้ในครั้งต่อไป	ผลประเมินหลังการเรียนรู้ การสัมภาษณ์
6. ดำเนินกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	คณะผู้วิจัย กลุ่มเยาวชน	ให้เยาวชนต้นแบบที่ผ่านการพัฒนาศักยภาพ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเยาวชนรุ่นต่อไปโดยให้คณะผู้วิจัยเป็นพี่เลี้ยงในช่วงแรกเมื่อเยาวชนต้นแบบมีทักษะและเกิดความชำนาญ ให้เยาวชนต้นแบบดำเนินกระบวนการเรียนรู้ให้แก่เยาวชนรุ่นต่อไปด้วยตนเอง	กระบวนการจัดการเรียนรู้

ตารางที่ 4.29 แนวปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนม้ง

ขั้นตอน	ผู้ที่เกี่ยวข้อง	วิธีการ	เครื่องมือ
1. วางแผนการดำเนินงาน	คณะผู้วิจัย ผู้นำชุมชน กลุ่มเยาวชน	ประชุมระดมสมองร่วมกัน เพื่อวางแผนการดำเนินงาน และกำหนดกรอบการดำเนินงาน รวมทั้งผู้รับผิดชอบ	การประชุม
2. ศึกษาเป้าหมายและ แผนพัฒนาชุมชน	คณะผู้วิจัย ผู้นำชุมชน กลุ่มเยาวชน ครูโรงเรียนในชุมชน เจ้าหน้าที่ สวพส.ที่อยู่ในชุมชน	ทบทวนวรรณกรรม ได้แก่ แผนพัฒนาชุมชน การสัมภาษณ์ ผู้นำชุมชน กลุ่มเยาวชน และผู้ที่ เกี่ยวข้องในชุมชน เพื่อรับฟังข้อมูล และความคิดเห็น แล้วนำมากำหนด เป้าหมายของการพัฒนาให้ สอดคล้องกับแผนพัฒนาชุมชน	การประชุม การสัมภาษณ์
3. ออกแบบกระบวนการ จัดการเรียนรู้	คณะผู้วิจัย ผู้นำชุมชน กลุ่มเยาวชน ครูโรงเรียนในชุมชน เจ้าหน้าที่ สวพส.ที่อยู่ในชุมชน	ประชุมระดมสมองและอภิปราย เพื่อออกแบบกระบวนการจัดการ เรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยที่ คณะผู้วิจัยจะต้องร่างกระบวนการ จัดการเรียนรู้ต้นแบบขึ้นมาก่อน แล้วให้ชุมชนได้ช่วยกัน แสดงความคิดเห็น เพื่อปรับปรุง และแก้ไขให้เหมาะสมกับชุมชน โดยกระบวนการเรียนรู้จะเป็น ลักษณะการฝึกอบรมในขณะ ปฏิบัติงาน (on the job training)	การประชุม

ตารางที่ 4.29 แนวปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนม้ง (ต่อ)

ขั้นตอน	ผู้ที่เกี่ยวข้อง	วิธีการ	เครื่องมือ
4. ดำเนินกระบวนการเรียนรู้	คณะผู้วิจัย ผู้นำชุมชน กลุ่มเยาวชน	1. คัดเลือกเยาวชน คัดเลือกเยาวชนที่สนใจและ สมัครใจเข้ารับการพัฒนา เนื่องจากชุมชนม้งตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ มีศักยภาพมากกว่าชุมชนกะเหรี่ยง เยาวชนม้งส่วนมากจะทำงานและ มีรายได้ที่ดี จึงไม่ค่อยสนใจ เข้าร่วมโครงการ ดังนั้นคณะผู้วิจัย จะต้องแสดงให้เห็นถึง ผลดีที่จะได้จากการพัฒนาศักยภาพ ตนเอง เช่น การฝึกอบรมนำไป ต่อยอดเพื่อเป็นอาชีพเสริม และ สร้างรายได้ให้ครัวเรือน 2. คัดเลือกหัวข้อการเรียนรู้ ประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับกลุ่ม เยาวชน ให้เยาวชนได้อภิปรายและ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวข้อ การเรียนรู้ที่เยาวชนสนใจ โดยที่ หัวข้อการเรียนรู้จะต้องสอดคล้อง กับเป้าหมายการพัฒนาของชุมชน และควรเป็นหัวข้อการเรียนรู้ที่จะ นำไปต่อยอดเพื่อเป็นอาชีพเสริม และสร้างรายได้ให้ครัวเรือน	การประชุม การสัมภาษณ์ การประชุม

ตารางที่ 4.29 แนวปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนม้ง (ต่อ)

ขั้นตอน	ผู้ที่เกี่ยวข้อง	วิธีการ	เครื่องมือ
		3. กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละ หัวข้อการเรียนรู้จะต้องชัดเจนและ สอดคล้องกับปัญหาและ ความต้องการที่จะพัฒนาตนเอง ของกลุ่มเยาวชนในแต่ละหัวข้อ การเรียนรู้	การประชุม
		4. กำหนดรายละเอียดเนื้อหา การเรียนรู้ เนื้อหาการเรียนรู้จะต้อง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ การเรียนรู้ และกลุ่มเยาวชนจะต้อง มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับรายละเอียดเนื้อหา การเรียนรู้ ซึ่งเนื้อหาจะต้องไม่มาก หรือน้อยเกินไป เหมาะสมกับกลุ่ม เยาวชนและตรงตามความต้องการ ของกลุ่มเยาวชน โดยเนื้อหา การเรียนรู้จะต้องครอบคลุม การพัฒนาทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติต่อตนเองและ ชุมชน	การประชุม
		5. กำหนดรูปแบบกิจกรรม การเรียนรู้ ร่วมกันกำหนดรูปแบบกิจกรรม การเรียนรู้ ซึ่งสรุปได้ว่า รูปแบบ กิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ	การประชุม

ตารางที่ 4.29 แนวปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนม้ง (ต่อ)

ขั้นตอน	ผู้ที่เกี่ยวข้อง	วิธีการ	เครื่องมือ
		เยาวชน คือ การบรรยายประกอบ การสาธิตปฏิบัติงานจริง และให้ กลุ่มเยาวชนได้ปฏิบัติงานจริง 6. ประเมินผลก่อนการเรียนรู้ ประเมินผลก่อนการเรียนรู้โดย เน้นการสัมภาษณ์และให้เยาวชน ได้ทดลองปฏิบัติงานจริงในบาง หัวข้อย่อย 7. ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละ หัวข้อการเรียนรู้ ตามรายละเอียด เนื้อหาและรูปแบบกิจกรรม การเรียนรู้ที่ได้กำหนดร่วมกับ กลุ่มเยาวชน โดยขั้นตอน การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้มี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ชี้นำ 2) ชี้นทบทวนความรู้เดิม 3) ชี้นปรับเปลี่ยนความคิด 4) ชี้นำความคิดไปใช้ และ 5) ชี้นทบทวน เนื่องจากเยาวชนม้ง สนใจหัวข้อการเรียนรู้ที่จะนำไป ต่อยอดเพื่อเป็นอาชีพเสริมและ สร้างรายได้ให้ครัวเรือน ดังนั้น สื่อการสอนควรจะเป็นเครื่องมือ และอุปกรณ์ที่สามารถนำไปใช้ในการ ประกอบอาชีพได้จริง	แบบทดสอบ การสัมภาษณ์ แบบทดสอบ ปฏิบัติงานจริง สื่อการสอน การฝึกอบรม เชิงปฏิบัติการ

ตารางที่ 4.29 แนวปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนม้ง (ต่อ)

ขั้นตอน	ผู้ที่เกี่ยวข้อง	วิธีการ	เครื่องมือ
		8. จัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกสถานที่ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการเรียนรู้ที่เยาวชนต้องการพัฒนาเพื่อเปิดโลกทัศน์เยาวชน 9. ประเมินผลหลังการเรียนรู้ ประเมินผลหลังการเรียนรู้โดยเน้นให้เยาวชนทดสอบปฏิบัติงานจริง และประเมินร่วมกับแบบบันทึกพฤติกรรมด้วยวิธีการสังเกต และแบบสอบถามทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้	ศึกษาดูงาน แบบทดสอบ ปฏิบัติงานจริง แบบบันทึก พฤติกรรมด้วย วิธีการสังเกต แบบสอบถาม ทัศนคติ
5. ทบทวนและปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้	คณะผู้วิจัย ผู้นำชุมชน กลุ่มเยาวชน ครูโรงเรียนในชุมชน เจ้าหน้าที่ สวพส.ที่ อยู่ในชุมชน	สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน กลุ่มเยาวชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับจุดเด่น จุดด้อยและข้อเสนอแนะของกระบวนการเรียนรู้ที่ผ่านมา และวิเคราะห์ผลการประเมินหลังกิจกรรมการเรียนรู้ หลังจากนั้นร่วมกันปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ที่จะใช้ในครั้งต่อไป	ผลประเมินหลังการเรียนรู้ การสัมภาษณ์
6. ดำเนินกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	คณะผู้วิจัย กลุ่มเยาวชน	ให้เยาวชนต้นแบบที่ผ่านการพัฒนาศักยภาพ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเยาวชนรุ่นต่อไปโดยให้คณะผู้วิจัยเป็นพี่เลี้ยงในช่วงแรก เมื่อเยาวชนต้นแบบมีทักษะและเกิดความชำนาญ ให้เยาวชนต้นแบบดำเนินกระบวนการเรียนรู้ให้แก่เยาวชนรุ่นต่อไปด้วยตนเอง	กระบวนการจัดการเรียนรู้

4.12 ผลการจัดทำสื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องที่ดำเนินการพัฒนาการเรียนรู้

จากการที่คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยงและม้ง เพื่อการพัฒนา 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติต่อตนเองและชุมชน และคณะผู้วิจัยได้จัดทำสื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องที่ดำเนินการพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับชุมชนอย่างน้อยชุมชนละ 2 เรื่อง เพื่อที่จะได้นำเอาสื่อการเรียนรู้ไปขยายผลยังห้วยหมู่บ้านอื่นที่อยู่ในความรับผิดชอบของโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ต่อไป ซึ่งสื่อการเรียนรู้ประกอบด้วย (รายละเอียดสื่อการเรียนรู้ แสดงดังภาพผนวก จ)

- 1) สื่อการเรียนรู้ในรูปแบบโปสเตอร์ เรื่อง ระบบขยายสัญญาณโทรศัพท์
- 2) สื่อการเรียนรู้ในรูปแบบโปสเตอร์ เรื่อง ระบบผลิตไฟฟ้าด้วยโซลาร์เซลล์สำหรับบ้านที่อยู่อาศัย
- 3) สื่อการเรียนรู้ในรูปแบบโปสเตอร์ เรื่อง ระบบผลิตไฟฟ้าแบบผสมผสานระหว่างพลังงานน้ำและโซลาร์เซลล์
- 4) สื่อการเรียนรู้ในรูปแบบแผ่นพับ เรื่อง การบำรุงรักษาและการตรวจสอบรถจักรยานยนต์เบื้องต้น
- 5) สื่อการเรียนรู้ในรูปแบบแผ่นพับ เรื่อง การเลี้ยงกบ
- 6) สื่อการเรียนรู้ในรูปแบบแผ่นพับ เรื่อง การปลูกมะม่วง

4.13 วิจัยผลการวิจัย

4.13.1 การคัดเลือกเยาวชน

เยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนาของบ้านขุนตื้นน้อย-บ้านปิพอ มีจำนวนทั้งสิ้น 13 คน เป็นเยาวชนเพศชายทั้งหมด ซึ่งจำนวนเยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนาคิดเป็นร้อยละ 31.7 เมื่อเทียบกับเยาวชนที่อาศัยอยู่จริงในชุมชน เยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนาของบ้านวะโดโกร มีจำนวนทั้งสิ้น 13 คน เป็นเยาวชนเพศชายทั้งหมด ซึ่งจำนวนเยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนาคิดเป็นร้อยละ 30.2 เมื่อเทียบกับเยาวชนที่อาศัยอยู่จริงในชุมชน ส่วนเยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนาของบ้านห้วยฮ่อม มีจำนวนทั้งสิ้น 13 คน ซึ่งจำนวนเยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนาคิดเป็นร้อยละ 11.0 เมื่อเทียบกับเยาวชนที่อาศัยอยู่จริงในชุมชน แบ่งเป็นเพศชายร้อยละ 84.6 และเพศหญิงร้อยละ 15.4 จากการพิจารณาเยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนาทั้ง 3 ชุมชน จะเห็นได้ว่า เยาวชนกะเหรี่ยง (บ้านขุนตื้นน้อย-บ้านปิพอ และบ้านวะโดโกร) มีแต่เยาวชนเพศชายที่สนใจเข้ารับการพัฒนา ส่วนเยาวชนม้ง (บ้านห้วยฮ่อม) มีทั้งเยาวชนที่เป็นเพศชายและเพศหญิงที่สนใจเข้ารับการพัฒนา โดยมีเยาวชนเพศชายสนใจเข้ารับการพัฒนามากกว่าเพศหญิง แต่ถ้าวัดพิจารณา

ในส่วนของจำนวนเยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนา จะพบว่า เยาวชนกะเหรี่ยง (บ้านขุนตื้นน้อย-บ้านปีพอ และบ้านวะโคโกร) มีจำนวนเยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนาเมื่อเทียบกับจำนวนเยาวชนที่อาศัยจริงในชุมชนมากกว่าเยาวชนม้ง (บ้านห้วยฮ่อม)

4.13.2 หัวข้อการเรียนรู้ที่เยาวชนต้องการพัฒนา

เยาวชนกะเหรี่ยง (บ้านขุนตื้นน้อย-บ้านปีพอ และบ้านวะโคโกร) ให้ความสนใจพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับการเป็นช่างท้องถิ่นทั้งในการดูแลรักษาและซ่อมบำรุงระบบพลังงานทางเลือกจากน้ำและโซลาเซลล์ของชุมชน การติดตั้งและการใช้งานระบบขยายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ภายในชุมชน และการบำรุงรักษาและการซ่อมแซมรถจักรยานยนต์ ซึ่งจะเห็นว่าเยาวชนกะเหรี่ยงให้ความสนใจพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานในชุมชน ส่วนเยาวชนม้ง (บ้านห้วยฮ่อม) มุ่งเน้นการพัฒนาความรู้และทักษะในด้านการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ ซึ่งเยาวชนมองเห็นช่องทางที่จะเอาความรู้และทักษะที่ได้จากการฝึกอบรมนำไปต่อยอดเพื่อเป็นอาชีพเสริมและสร้างรายได้ให้ครัวเรือน

4.13.3 การบันทึกพฤติกรรมด้วยวิธีการสังเกต

เยาวชนบ้านขุนตื้นน้อย-บ้านปีพอ ส่วนมากมีคะแนนพฤติกรรมในระดับมาก ซึ่งเยาวชนที่มีคะแนนพฤติกรรมในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.4 ร้อยละ 69.2 และร้อยละ 15.4 ตามลำดับ ถ้าพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า คะแนนพฤติกรรมในระดับปานกลาง มีจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านความมีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานกลุ่ม คะแนนพฤติกรรมในระดับมาก มีจำนวน 8 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความสามารถในการเรียนรู้ในเรื่องที่อบรม ด้านการให้ความร่วมมือในการฝึกอบรม ด้านความกล้าในการซักถามและแสดงความคิดเห็น ด้านการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นในกลุ่ม ด้านความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ด้านทักษะและปฏิบัติงานเป็นขั้นตอนและถูกต้อง ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และด้านความเชื่อมั่นและกล้าปฏิบัติงานจริง และคะแนนพฤติกรรมในระดับมากที่สุด มีจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านความตั้งใจและมุ่งมั่นในการฝึกอบรม

เยาวชนบ้านวะโคโกร ส่วนมากมีคะแนนพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเยาวชนที่มีคะแนนพฤติกรรมในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.4 ร้อยละ 46.1 และร้อยละ 38.5 ตามลำดับ ถ้าพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า คะแนนพฤติกรรมในระดับมาก มีจำนวน 7 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความสามารถในการเรียนรู้ในเรื่องที่อบรม ด้านความกล้าในการซักถามและแสดงความคิดเห็น ด้านการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นในกลุ่ม ด้านทักษะและปฏิบัติงานเป็นขั้นตอนและถูกต้อง ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ด้านความเชื่อมั่นและกล้าปฏิบัติงานจริง และด้านความมีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานกลุ่ม และคะแนนพฤติกรรมในระดับมาก

ที่สุด มีจำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความตั้งใจและมุ่งมั่นในการฝึกอบรม ด้านการให้ความร่วมมือในการฝึกอบรม และด้านความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน

เยาวชนบ้านห้วยฮ่อม ส่วนมากมีคะแนนพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเยาวชนที่มีคะแนนพฤติกรรมในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.1 ร้อยละ 69.2 และร้อยละ 7.7 ตามลำดับ ถ้าพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า คะแนนพฤติกรรมในระดับปานกลาง มีจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านความมีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานกลุ่ม คะแนนพฤติกรรมในระดับมาก มีจำนวน 9 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความตั้งใจและมุ่งมั่นในการฝึกอบรม ด้านความสามารถในการเรียนรู้ในเรื่องที่อบรม ด้านการให้ความร่วมมือในการฝึกอบรม ด้านความกล้าในการซักถาม และแสดงความคิดเห็น ด้านการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นในกลุ่ม ด้านความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ด้านทักษะและปฏิบัติงานเป็นขั้นตอนและถูกต้อง ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และด้านความเชื่อมั่นและกล้าปฏิบัติงานจริง

จากการพิจารณาผลการประเมินพฤติกรรมของเยาวชนทั้ง 3 ชุมชน จะเห็นได้ว่า ในภาพรวมเยาวชนกะเหรี่ยง (บ้านขุนตั้นน้อย-บ้านปิพอ และบ้านวะโคโกร) และเยาวชนม้ง (บ้านห้วยฮ่อม) ให้ความสนใจและมีระดับพฤติกรรมจากการสังเกตของคณะผู้วิจัยใกล้เคียงกัน โดยเยาวชนที่ให้ความสนใจและมีระดับพฤติกรรมจากการสังเกตของคณะผู้วิจัยสูงสุด คือ เยาวชนกะเหรี่ยง (บ้านวะโคโกร)

4.13.4 ผลการประเมินก่อนและหลังกิจกรรมการเรียนรู้

จากผลการวิจัย พบว่า เยาวชนบ้านขุนตั้นน้อย-บ้านปิพอ มีผลการประเมินก่อนการใช้กิจกรรมการเรียนรู้คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับตก เนื่องจากหัวข้อการเรียนรู้ที่เยาวชนสนใจพัฒนาความรู้ คือ การติดตั้งและการใช้งานระบบขยายสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ภายในชุมชน และการพัฒนาระบบสำรองของระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังน้ำในชุมชน ซึ่งหัวข้อการศึกษาดังกล่าวค่อนข้างเป็นเรื่องใหม่ที่เยาวชนยังไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจ เยาวชนบ้านวะโคโกรมีผลการประเมินก่อนการใช้กิจกรรมการเรียนรู้คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับอ่อน เนื่องจากหัวข้อการเรียนรู้ที่เยาวชนสนใจพัฒนาความรู้ คือ การบำรุงรักษาและการซ่อมแซมระบบผลิตไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์ และการบำรุงรักษาและการซ่อมแซมรถจักรยานยนต์ ซึ่งเยาวชนมีความรู้พื้นฐานจากการเข้าร่วมโครงการในปี พ.ศ. 2558 ที่ผ่านมา ส่วนเยาวชนบ้านห้วยฮ่อมมีผลการประเมินก่อนการใช้กิจกรรมการเรียนรู้คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับอ่อนเช่นเดียวกับเยาวชนบ้านวะโคโกร เนื่องจากหัวข้อการเรียนรู้ที่เยาวชนสนใจพัฒนาความรู้ คือ การเพาะพันธุ์กบ และการปลูกมะม่วง ซึ่งเยาวชนมีความรู้พื้นฐานจากการเข้าร่วมโครงการในปี พ.ศ. 2558 ที่ผ่านมา ประกอบกับเยาวชนมีความรู้พื้นฐานด้านการปลูกไม้ผลในระดับหนึ่ง และเมื่อผ่านกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว พบว่า ในภาพรวม

เยาวชนทั้ง 3 ชุมชน มีผลการประเมินหลังจากการจัดการเรียนรู้ดีขึ้นเมื่อเทียบกับผลการประเมินก่อนการจัดการเรียนรู้ นั้นแสดงให้เห็นว่าเยาวชนมีพัฒนาการและการเรียนรู้ที่ดี

4.13.5 การประเมินทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้

จากผลการประเมินทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวมเยาวชนทั้ง 3 ชุมชน มีค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เยาวชนทั้ง 3 ชุมชน มีค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนรู้ 2) ด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านวิทยากรและเทคนิคการสอน 4) ด้านสื่อการสอนประกอบการจัดการเรียนรู้ และ 5) ด้านสถานที่และระยะเวลา และถ้าพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ จำแนกตามชนเผ่า พบว่า ในภาพรวมเยาวชนม้งและเยาวชนกะเหรี่ยงมีค่าเฉลี่ยของการแสดงทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน ในส่วนการพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนรู้ ด้านวิทยากรและเทคนิคการสอน ด้านสื่อการสอนประกอบการจัดการเรียนรู้ และด้านสถานที่และระยะเวลา เยาวชนม้งและเยาวชนกะเหรี่ยงมีค่าเฉลี่ยของการแสดงทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เยาวชนม้งและเยาวชนกะเหรี่ยงมีค่าเฉลี่ยของการแสดงทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และจากการพิจารณาผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ ระหว่างชนเผ่าม้งและชนเผ่ากะเหรี่ยง ในภาพรวม พบว่า ผลที่ได้เป็นไปตามสมมติฐานของคณะผู้วิจัยที่ตั้งสมมติฐานว่าเยาวชนม้งและเยาวชนกะเหรี่ยงมีค่าเฉลี่ยของการแสดงทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน แต่ในส่วนด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า ผลที่ได้ขัดแย้งกับสมมติฐานของคณะผู้วิจัย ซึ่งคณะผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าอาจจะเป็นเพราะชนเผ่าม้งและชนเผ่ากะเหรี่ยงมีแหล่งที่ตั้งของชุมชน วิถีชีวิต และทัศนคติเรื่องของการพัฒนาศักยภาพของตนเองที่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย

โครงการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนบนพื้นที่สูง มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยงและม้ง เพื่อศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยงและม้ง โดยมีพื้นที่ในการดำเนินงานวิจัยประกอบด้วย 1) บ้านขุนตั้นน้อย-บ้านปิพอ ตำบลแม่ตั้น อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ 2) บ้านเวโดโกร ตำบลแม่สอง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก และ 3) บ้านห้วยฮ่อม ตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องควาง จังหวัดแพร่ ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้ดังต่อไปนี้

5.1 การทดสอบกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชน

จากการที่คณะผู้วิจัยได้นำกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยงและม้ง ที่ได้ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 นำมาทดสอบกับเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 โดยเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ประกอบด้วยเยาวชนที่เคยเข้าร่วมโครงการเดิมและเยาวชนที่สนใจเข้าร่วมโครงการใหม่ ดังนั้นทางคณะผู้วิจัยจึงได้ใช้เทคนิคการฝึกอบรมแบบพี่สอนน้องเข้ามาช่วยในการดำเนินงาน จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและให้เยาวชนได้ปฏิบัติงานจริง โดยใช้เทคนิคกระบวนการฝึกอบรมในขณะปฏิบัติงาน (on the job training) สามารถพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชนได้จริง เนื่องจากการฝึกอบรมและปฏิบัติงานจริงจะช่วยทำให้เยาวชนได้ฝึกความกล้าแสดงความคิดเห็นในขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ได้ฝึกการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองและแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ฝึกการเสนอความคิดเห็นและแสดงศักยภาพเพื่อเป็นผู้นำกลุ่มในการแบ่งกลุ่มปฏิบัติงาน และเมื่อเยาวชนสามารถแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานจริงได้ก็จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตัวเอง และถ้าเยาวชนได้ฝึกฝนการปฏิบัติงานจริงอย่างต่อเนื่องก็จะเกิดความเชี่ยวชาญ เกิดความสามารถ และรอบรู้ในงาน ซึ่งปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นนำไปสู่การพัฒนาภาวะผู้นำในตัวเองของเยาวชนในที่สุด โดยสามารถสรุปขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การคัดเลือกเยาวชน

ในขั้นตอนการคัดเลือกเยาวชนนั้น ทางคณะผู้วิจัย เยาวชน และผู้นำชุมชนจะต้องประชุมร่วมกันเพื่อคัดเลือกเยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนา โดยต้องเป็นการสมัครใจของเยาวชนเอง

2. การคัดเลือกหัวข้อการเรียนรู้

เมื่อได้กลุ่มเยาวชนที่สนใจจะเข้ารับการพัฒนาแล้ว ทางคณะผู้วิจัยจะต้องประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับกลุ่มเยาวชน เปิดโอกาสให้เยาวชนได้อภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวข้อการเรียนรู้ที่เยาวชนสนใจ โดยที่หัวข้อการเรียนรู้จะต้องสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาของชุมชน เพื่อให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกหัวข้อการเรียนรู้ที่ตนเองสนใจจริงๆ

3. การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละหัวข้อการเรียนรู้จะต้องชัดเจนและสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการที่จะพัฒนาตนเองของกลุ่มเยาวชนในแต่ละหัวข้อการเรียนรู้ เพื่อที่กลุ่มเยาวชนจะได้ทราบล่วงหน้าว่าจะได้รับการพัฒนาอะไรบ้างหลังจากจบการฝึกอบรมในแต่ละหัวข้อการเรียนรู้

4. การกำหนดรายละเอียดเนื้อหาการเรียนรู้

การกำหนดรายละเอียดเนื้อหาการเรียนรู้นั้นจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และกลุ่มเยาวชนจะต้องมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรายละเอียดเนื้อหาการเรียนรู้ ซึ่งเนื้อหาจะต้องไม่มากหรือน้อยเกินไป เหมาะสมกับกลุ่มเยาวชนและตรงตามความต้องการของกลุ่มเยาวชน ซึ่งกลุ่มเยาวชนจะต้องเป็นผู้กำหนดว่าอยากได้รับการพัฒนาในหัวข้อย่อยอะไรบ้าง โดยเนื้อหาการเรียนรู้จะต้องครอบคลุมการพัฒนาทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติต่อตนเองและชุมชน

5. การกำหนดรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้

รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้จะต้องเป็นรูปแบบที่กลุ่มเยาวชนมีส่วนร่วมให้ได้มากที่สุด โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะเป็นแบบการบรรยายประกอบการสาธิตปฏิบัติงานจริงให้กลุ่มเยาวชนเข้าใจง่ายและเห็นภาพความเป็นจริง และเน้นให้กลุ่มเยาวชนได้ลงมือปฏิบัติงานจริงในแต่ละหัวข้อการเรียนรู้

6. การประเมินผลก่อนการเรียนรู้

ประเมินผลก่อนการเรียนรู้โดยเน้นการสัมภาษณ์และให้เยาวชนได้ทดลองปฏิบัติงานจริงในบางหัวข้อย่อย

7. การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้

ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละหัวข้อการเรียนรู้ ตามรายละเอียดเนื้อหาและรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้กำหนดร่วมกับกลุ่มเยาวชน โดยขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้สามารถแบ่งออกเป็นขั้นตอนดังนี้

1) ขั้นนำ (orientation)

อธิบายวัตถุประสงค์การฝึกอบรมและหัวข้อการฝึกอบรมให้ผู้เข้ารับการอบรมทราบ

2) ขั้นทบทวนความรู้เดิม (elicitation of the prior knowledge)

ร่วมพูดคุยและแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์กับผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหัวข้อที่จะทำการฝึกอบรม

3) ขั้นปรับเปลี่ยนความคิด (turning restructuring of ideas)

- บรรยายเกี่ยวกับรายละเอียดเนื้อหาการฝึกอบรมในแต่ละหัวข้อการฝึกอบรมให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับทราบ

- สาธิตการปฏิบัติงานจริงในแต่ละเนื้อหาการฝึกอบรมโดยใช้สื่อการสอนจริง

- เปิดโอกาสให้กลุ่มเยาวชนได้ซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับเนื้อหาที่บรรยายและขั้นตอนการสาธิตปฏิบัติงานจริง

4) ขั้นนำความคิดไปใช้ (application of Ideas)

- ให้กลุ่มเยาวชนได้ฝึกปฏิบัติงานจริงในแต่ละหัวข้อการฝึกอบรมตามที่วิทยากรได้สาธิตตามขั้นตอน

- จัดสถานการณ์ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึกการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า

- ในระหว่างที่กลุ่มเยาวชนได้ฝึกปฏิบัติงานจริงนั้น จะต้องทำการประเมินกลุ่มเยาวชนเป็นรายบุคคลโดยใช้แบบบันทึกพฤติกรรมด้วยวิธีการสังเกต

5) ขั้นทบทวน (review)

- ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ทบทวนการปฏิบัติงานจริงอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความชำนาญ

- หลังจากจบการฝึกอบรมในแต่ละหัวข้อ ร่วมพูดคุยกับเยาวชนเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านมา เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่

- ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ใหม่ในประเด็นที่กลุ่มเยาวชนเสนอแนะ

8. จัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกสถานที่ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการเรียนรู้ที่เยาวชนต้องการพัฒนาเพื่อเปิดโลกทัศน์ของเยาวชน

9. การประเมินผลหลังการเรียนรู้

ประเมินผลหลังการเรียนรู้โดยเน้นให้เยาวชนทดสอบปฏิบัติงานจริง และประเมินร่วมกับแบบบันทึกพฤติกรรมด้วยวิธีการสังเกตและแบบสอบถามทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้

5.2 ปัจจัยและเงื่อนไขการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยงและม้ง

จากการที่คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนโดยใช้เทคนิคกระบวนการฝึกอบรมในขณะปฏิบัติงาน (on the job training) สามารถสังเคราะห์ปัจจัยและเงื่อนไขการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยงและม้ง ได้ดังต่อไปนี้

5.2.1 เงื่อนไขการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยงและม้ง

- 1) เยาวชนจะต้องสมัครใจเข้ารับการพัฒนา
- 2) เยาวชนจะต้องอาศัยอยู่ในชุมชนและมีเวลาว่างที่จะเข้ารับการพัฒนา
- 3) เยาวชนจะต้องมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหัวข้อการเรียนรู้

5.2.2 ปัจจัยการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยงและม้ง

- 1) ปัจจัยด้านชนเผ่าและศักยภาพของชุมชน
- 2) ปัจจัยด้านการศึกษา
- 3) ปัจจัยด้านภาษา

5.3 แนวปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยงและม้ง

จากการที่คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนโดยใช้เทคนิคกระบวนการฝึกอบรมในขณะปฏิบัติงาน (on the job training) สามารถสังเคราะห์และสรุปแนวปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยงและม้ง ได้ดังต่อไปนี้

5.3.1 ขั้นตอนวางแผนการดำเนินงาน ประชุมระดมสมองร่วมกันระหว่างทีมผู้ดำเนินงาน ผู้นำชุมชนและกลุ่มเยาวชน เพื่อวางแผนและกำหนดกรอบการดำเนินงาน

5.3.2 ขั้นตอนศึกษาเป้าหมายและแผนการพัฒนาชุมชนทั้งในปัจจุบันและในอนาคตของชุมชนที่เยาวชนอาศัยอยู่ โดยการทบทวนวรรณกรรม ได้แก่ แผนชุมชนและการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน

5.3.3 ขั้นตอนออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้

5.3.4 ขั้นตอนดำเนินกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยการเรียนรู้มุ่งเน้นเพื่อการพัฒนา 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติต่อตนเองและชุมชน

5.3.5 ขั้นตอนทบทวนและปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชน

5.3.6 ขั้นตอนดำเนินกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการขยายผลการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนบนพื้นที่สูง นำไปใช้กับหมู่บ้านอื่นที่อยู่ในพื้นที่ความรับผิดชอบของโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง โดยให้เยาวชนที่ได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนในโครงการที่ผ่านมาได้มีส่วนร่วม

